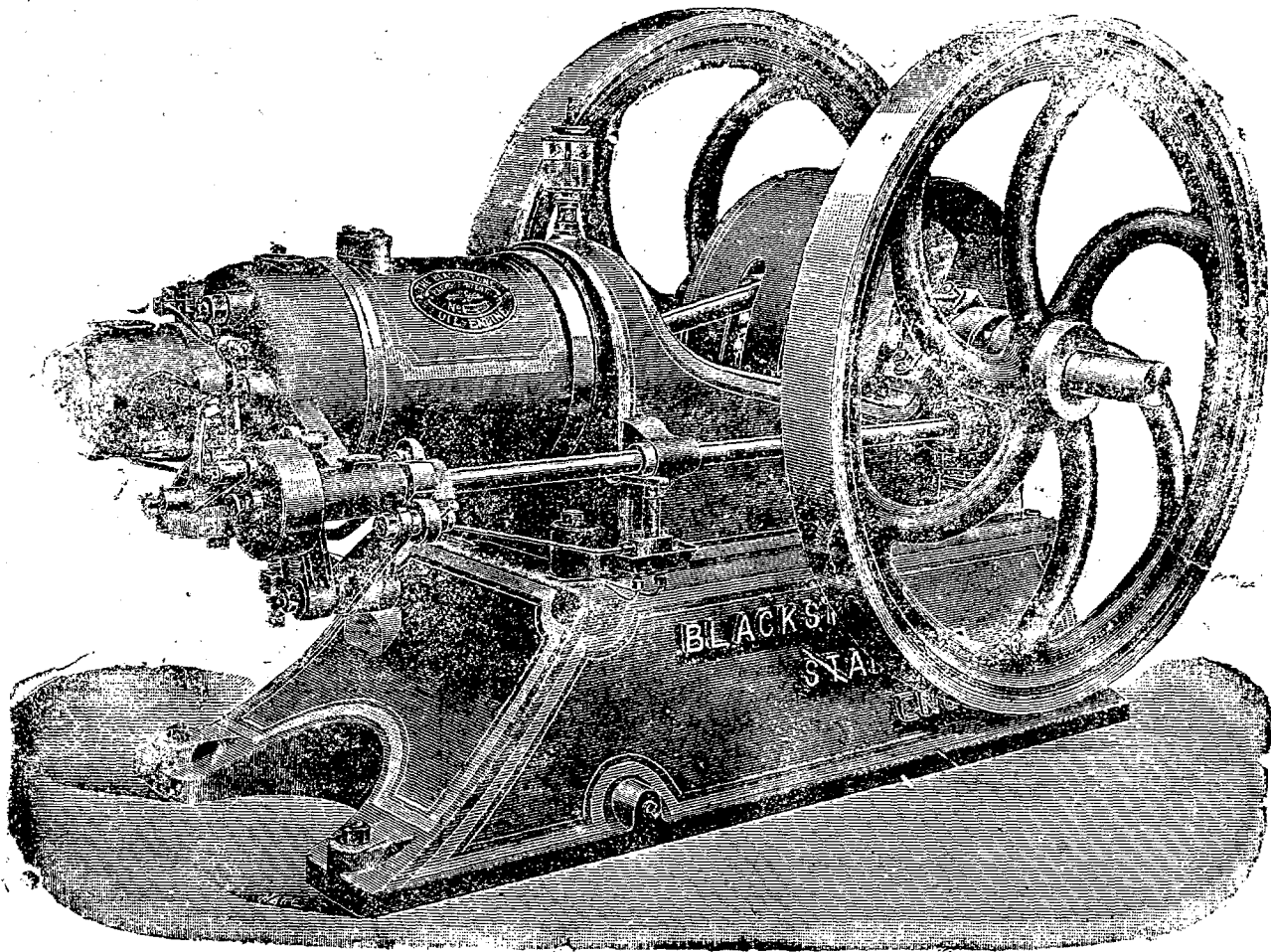

309914

వైద్య దినము ప్రకటింపఁబడును

Vol. 7. { చెన్నపట్టణము 1920 వ సం॥రం అక్టోబరు నెల 16 తేది శనివారము } No. 164
 సంపుటము. 2 { రాష్ట్ర సామంతుల వత్సర ఆశీర్వాద మాస పుష్కలం చు మి. } సంచిక ౧౬౪

బ్లాక్ స్టోను ఆయిల్ ఇంజనులు.

కరణభాయిలా, క్రూడు ఆయిలు మున్నగు చమురుల నుపయోగించి పనిచేయునట్లు తయారు చేయబడినవి.

ఈ రాజధానిలో అనేకమైన బ్లాక్ స్టోను ఇంజనులు పనిచేయుచున్నవి. యజమానులకు జూచి తృప్తినిచ్చినది. పూర్తియైన వివరములకును ధరలకును నేడే మాకు వ్రాయుడు.

సోలు విజంట్టు:

మార్షలు నన్ను ఓ కో., (ఇండియా) లిమిటెడ్,

1803

ఇంజనీయర్లు

నెం. 9, సెకండులైను బీచ్, మద్రాసు.

బొంబాయి, బెజవాడ, లాశోరు, తంజావూరు.

గొప్ప పట్టు వరకశాల.

నెం. 9, 10, 11,

రటన్ జిజార్ రోడ్,

మదరాసు.

చల్లారాం

గైయాన్ చందుగారి

కట్టు పాయింట్,

కట్టు పర్మింగుల,

కట్టు కోటింగుల,

కట్టు చీరలు,

కట్టు దోవతులా,

కట్టు రిబ్బన్లు,

కట్టు శాటిన్లు,

కట్టు చేరుమాట్లు,

కట్టు డైయిలు,

కట్టు క్రీపులు

వాణ్యమునకును, ధరలకును

25 సం॥లకు పైగానే

ప్రఖ్యాతి గడించినది.

దయచేసి గవనింపుడు.

జేరములేదు. ఒకేమాట

ఒకే క్రమమైన ధర

1890 వ సం॥రమున స్థాపితము.

టెలిఫోను నెం 776

మీ వైద్యునికి

ప్రైవేట్ సోజను ఆను దివ్యావధము

అతిమూలమునకు పేరుపోయిన జని నెలి యును. ఇది మిక్కిలి శాస్త్రోక్తముగా తయారు చేయబడినందున ఈవ్యాధిగలవారికి మంచిగుణము నిచ్చును, మీ వైద్యుని సలహా ఆధునము.

అన్ని మందులమార్పులలో దొరకును.

మీ వైద్యునికి

హోరోటోనును (2140)

గురించి బాగుగా తెలియును. లెక్కలేని వురు ములు, స్త్రీలు అబ్బాగర్తచే పోగొట్టుకొనిన జల మును శీఘ్రముననే పొందివచ్చును. తిప్పక దీనిని వాడుడు.

ప్రతి మందులమార్పులోను ఇది వెలకు దొరకును.

G. W. Carnrick Co., NEWYORK.

టి. సి. యాన్.

710

పరిమళానంద నన్యము.

జం దర్శి 1.5 రూ 0.4-0 డి. సి. చార్జి రూ 0.3-0

12 రేపీంట్ల రూ 2.3-0 ,, ,, 0.2-0

మేలైన మద్రాసు సాదానన్యము.

జం 1 కేంజ (24 రూ) 0.14-0, డి. సి. ఖర్చు 0.5-0

జం 1 కేంజ (280 రూ) 0.2-0, డి. సి. ఖర్చు 1.0-0

టి. సి. వాగలింగర్లు అందు కంటేని,

4 రంగులకాగిత, పాచ్చుకాగిత పోచ్చు మద్రాసు.

ఆమృతాంజనం దీనివారి కోషధాలయమునందు ఆమృతాంజనం, తామరలైలము, మోహినిలైలము, దంతచూర్ణము మొదలగు ముఖ్యోషధములే గాక, ఇతరము లగు మందులు కూడ అనేకము లున్నవి. కావలసినవారు తేటలాగును తెప్పించి చూడవచ్చును. తేటలాగునకు వ్రాసినచో తక్షణం పంపెదము.

(579)

లోక ప్రసిద్ధమైన సాలామిసిరి మురబ్బ (1979)

1000 మాసాల బహుమాన మియ్యబడును.

మీరు బలహీనులుగా నున్నారా? అయితే డి. మన్నాలాల్ గారిచే తయారైన లోక ప్రసిద్ధమైన సాలామిసిరి మురబ్బను సేవించండి. దీనిని సేవించిన యెడల భాతుత్వం, కృత్యత్వం, విశేష బలము, అకలియబట్టక మొదలైనవి కలుగును. శిశువు స్థితియు, భాతుత్వ మూలముతో కలిసిపోవుట, నీకుయ్యము, బహుమాన మూలముతో మొదలగునవి మామన. దీనివలన నుండును పొందిన అనేకులు రంగోప, పిహంగ, సింగపూర్, సిహంగ, అఫికా, కలకత్తా, బొంబాయి, మదరాస్ ఈ ప్రాంతములనుండి బహుమానపత్రికలు విశేషముగా పంపియ్యవారు. కామనీనవారు అరణ్యప్రాంతములను బంపియ్య, బహుమానపత్రికల కాపి కంపురు మొదలైనవి మన దుకాణమువారు వై కనుకలను మొదలు బహుమానము ఇయ్యబడును. అట్లు నిరాశరీరింపబో జోర్జులముగా పొందవచ్చును. పార్కులు ను కొనుగడుపుడు 'డి' మన్నాలాల్ అనియోందుకు మాకు వీనివీసరలేను.

బహుమానపత్రిక పార్కులలో గూడ పంపబడును.

వీరియందు కాపలనీయున్నది.

15 తులాల దబ్బీ నెల రూ. 2-0-0.

తపాల ఖర్చులు 1-3 0-8-0, 2-3 0-12-0.

డి. మన్నాలాల్, డిల్లీ వెడ్డులు, సాలామిసిరి మురబ్బ డిపో, బెంగళూరు సిటీ.
D. Mannalal, Salamisri Depot, Bangalore City.

కేశవకాంత్ తలనూనె (వైట్ ఆయిల్ ఇందులో కలుపుటలేదు.)

(కక్కరము మార్కెట్టులోయుండు వాటి కన్నీటికంటెకు చాకయైనది. మంచి వాడుకలది (దీనియొక్క గుణాతిశయములకు మెచ్చి గ్యాలియర్ ప్రదర్శనములో ఒక యోగ్య రాత్రమున మెనురు ప్రదర్శనములో ఒక ప్రాంతావతరమున కమిటీవారు ఇచ్చి యున్నారు.) కేశవకాంత్ తలనూనె ప్రత్యేకముగా శ్రేష్ఠమైన చెట్లకాయల ను నెత్తోన పరిమళమైన పువ్వులను నుండియు తయారయ్యెదలదగినది. ఇది అన్ని రెండు జనులకును తగినది. తలవెండుక లూడిపోవుటను నివేది మెండుకలు మృదువుగాను నల్లగాను వెడగునట్లు చేయును. ఇచ్చియు గాక కేశవ కాంత్ తలనూనె బహుమందుండు తలనూనె లన్నిటి కంటెను మిక్కిలి చవుకయైనది. మలయు వీధులకు భాగ్యవంతులకు తగినది.

కేశవకాంత్ తలనూనెలో మెదడునకు చెరుపు చేయునట్టి వైట్ ఆయిల్ కలిపినదని రహస్యచేయువారికి రూ. 1000 లు ఇవాడుగా నియ్యబడును. ఒకసారి తెప్పించి చూచిన మీకే తెలియును. ప్యాకింగు పోస్టు ఖర్చులు కలసి 1 బుడ్డి నెల రూ. 0-15-0. ముఖ్యమనింపు:— కేశవకాంత్ తలనూనె బుడ్డినీటిలోను బహుమతి టిక్కెట్టులందును.

The Keshav Perfumery Works,

Proprietors:—Dwarkanadas Jagamohandas & Co.,

Sole Agents:—Muljibhoy Harishchandrarao & Co.,

147, Abdul Rahiman Street, Bombay, No. 3.

Sub-Agents For Madras Presidency & the Island of Ceylon

The Indo-British Trading Corporation No. 65 Appollo Street, Fort, Bombay.

మిక్కిలి వృద్ధులకును యింతయో శరీరమునకు మెదడునకు చురుకైనవగుటకు ఇది ముఖ్యము వలయును. ఇది కేశవ కాంత్ తలనూనె కల మెండుకలు పరిమళము గాక నిగనిగలాడుచుండుటకు ప్రత్యేకముగా వ్రేలిపుర్రునును ముఖ్యముగా.

కామినియా ఆయిలు (రబ్బరు)

తలవెండుకలకు నూతన సౌందర్యమును కలిపించి వారికి జానగా తెంచుటకు తగిన కత్తి వీ తలనూనెయందు కలదు. ముందుకు పోగొట్టును. శరీరములకు నల్లు ముగి మెత్తవలయు నిచ్చును. మెదడునకు చురుకైనవగుటకు కలిపించును. ఇది మెండుకలకు కలదు కలదు మాత్రమును పోగొట్టి నూతన కాంత్ తలనూనె కలిపించును.

కామినియా ఆయిలు తలనూనె లన్నిటిలోను శ్రేష్ఠమైనది. ప్రయోజన పురుషులకును పుష్కలమునకును మనోహరముగా మెదడునకు.

తేడ దీని నుపయోగించుచుండును.
నెల బుడ్డి 1-0-0 ని. డి. ప్యాక్ 0-5-0 అణాను.
మూడుబుడ్డి 2-10-0 ని. డి. ప్యాక్ 0-12-0 అణాను.

పోస్ట్ పేజింగు:
అంగ్లొ-యిండియన్ డ్రగ్ అండు టెమికలు కంటెనర్,
D 126 W 130) 135, బామ్బాయ్ సిటీ, బొంబాయి.

(536) సర్వవృత్తిక విష నంజీవిని (రబ్బరు)

గుణములేదని రహస్య చేయువారలకు రూ. 100 ఇవ్వాలి.
కెక్కి రేణువువారు - విశిష్ట నందిదురు, గుణములేనిపోటు - గానదీ తెలుగు అండుకలయు మందు-కెక్కిరేణువులు, గుణము మాట తెన్ని-దినములున్న

ఎలక పాములు శ్రేష్ఠ వక్తలు - వివిధమైన పీకనక
గలగల పోగుడు మందు తెట్టుడు - గాంతు రెండుకలు మోతముక
భక్తికి మన మెప్పుడైనను - బర్హమైన మహానభం
బాలను గంటిపెం యిట్టి కంచును - బూని స్త్రోతము నేయలే.
ఇది ప్రతిగుణములను మెదడునకు ముఖ్యమైనది. అంగ్ల, యూరూపియన్, పసిఫిక్ యిట్టి పోగొట్టెగాంచుట యున్నది. ఎన్నియినను అండుకల మందు నుండును. తేలునకు ముఖ్యమైనది ఎలక, కెక్కిరేణు, పాము, బట్టి తెలుగు అండు విషములను కామినియా నుకరెండుకలమును. ఒకసారి పరీక్షించును.

నెల బుడ్డి 1-3 0-8-0. పోస్ట్ పేజి 0-8-0; ఒకసారి
2 ప్యాక్లు తెప్పించుకొనువారికి పోస్ట్ పేజి ఇవ్వాలి. 1 దబ్బా ప్యాక్లు నెల 5-0-0 పోస్ట్ పేజి లేదు.

విరువాత:—ధనలక్ష్మి కంపెనీ, వెంకటేశ మేస్త్రి వీధి, నందరాను. ఈ.

పాశ్చాత్య వెంకటాచలవంశీకుల

ఆయుర్వేదీయ సిద్ధాంతముగా

లోకానుయహర

కస్తూరిమాత్రలవలె

శరీర్లో ప్రభు గుణములను విశ్వానభము
వేలకట్టి తనకి భారతముగా చేపువచ్చును.
వీటిలో ఆయుర్వేదమున యే వస్తువు చేరలేదు
గావున అతడు పుట్టిన కుటుంబములోని
వృద్ధులవలె ప్రవర్తించుటకు సంకల్పము చేక
సేవించవచ్చును. ఈ మూలము తి నుండి రే రర
మీ రంబులముతో గాక తేక వట్టి వోటితో
గాని ప్రవర్తించుట ఉత్తయోగించుట కచ్చిక
మందులను ఆదర్శము, ముఖ్యము చతి
బర్హము, బర్హము మలేయోబర్హము, కేశము,
కేశము, దబ్బ, కటికము, ముఖము మెప్పి బలహీనత, ఇక
నూ ఎంబా, ప్లేసు, కలకత్తా, మున్నగు ఇంకా అనేకభాగము
లకు వర్ధిల్లక వాడుకను. ఇట్లుగలిగిన వేక ఉత్తయోగించుట
తమకును నుండుచున్నది. ఒకసారి ముఖ్యమైనవలెను నుండు
మూ, వ్యాపారములు, తిహాభాగములు, విద్యాభాగములు మూ
ప్రము మూడ ఈ మూలముల నుండి గుణమును పొగడును
వారు. 250 మాత్రము గల సీసా 1-3 నెల రూ. 0-4-0
ఒక సీసా మెదడు అండుకలములకు పోస్ట్ పేజి 0-5-0
ఒకసారి 6 సీసాలను తెప్పించిన పోస్ట్ పేజి రూ. 1-10-0
12 సీసాలు " " 2-10-0
25 సీసాలు " " 3-10-0
అన్ని యావామందులకు పోరలేదు.

శ్రీ శీతారామ వైద్యశాల

(301-594)

మూడు

కంటిపిల్లలకు:— "వంశీ" మొదలు

ఇంద్రజాల మహేంద్రజాలము

ఈ అపూర్వ గ్రంథములో వర్ణన గానవి, మూలకృష్టి,
శాస్త్రలాభము, ఇంగ్లీషు ఇంద్రజాలము, మంద్రశాస్త్రము,
భూత వైద్యము, యాంత్రికములు, అమెరికావాసి నిట్టచేక వనా
మూ వివిధ విశోదవిద్యలు గలవు. ఇంతగాక మనుష్యుల
మాయములేయుట, నూమిశివేట్టును పుట్టిండుట, కేశముల
నూర్చుండుట, శరీరములను తలకాయలచే మూలకాడించుట,
భూమిపై గల గలములపై గాతీలో మనుష్యుని నిరాధారముగా
నిట్టుట మొదలగు వివిధములు అనేకములున్నవి. ఈ గ్రంథ
ముని చదివిన అత్యద్భుతముగా చేయక సంకల్పించక గ్యాలరంటి
యిచ్చుచున్నాను. దీనినెల 4-0-0 మాత్రము. (2113) 688
సి. ఆర్. జనార్దనం బాబుబాబు, సింగోలు, గుంటూరు జిల్లా

శ్రీ బాలగంగాధర తిలకుగారి

(547)

నెక్కువకంటే

(1437)

స్వరాజ్య ఉపన్యాసములు

ప్రతి 1-3 రూ 0-14-0.

వందిత మదనమోహన మాళవ్య

గారి జీవితము, వంశాబు అల్లరి

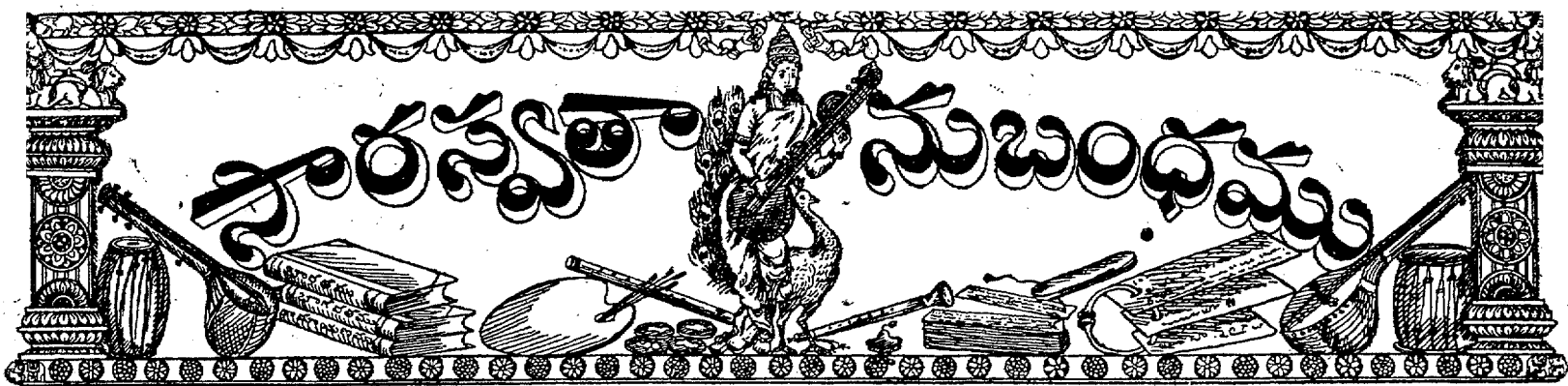
ప్రతి 1-3 రూ 0-8-0.

వావిళ్ల రామస్వామిశాస్త్రిలు అండ్ సన్స్,
293, ఎస్టేట్, చెన్నపురి. ఈ

కంటి అచ్చు:—వావిళ్ల మదరాస్.

రతిరాజవీర్యవృద్ధిచూరము

వేదియైన శరీరతత్వములవారికి యిది తెలుగు చేయ
కాంతిని చురుకను కలుగ జేయును. రత్నమును శుభ్రముచేసి నీ
మలకు తుట్టెయ్యును, శేషమునకు బలమును కాంతియు
నిచ్చును. శ్రీ పురుషులకు అత్యుత్తమములగు అను అలా
భావములు కలిగింపి బాంధవ్యపూర్వము నమరూప్య బహు
సంధుమందుండు పరమసాంగత్యము యిదియే. ఈ రాజామ
మును సేవించిన వృద్ధాప్యమునకును, నిర్మలమునకు, పిర్
వృద్ధిని, యావనమునకును, శుభానభాగిని, అమర్యుని
కలిగించుటయొక్క పుంసత్వమును మోపుంచును. దబ్బ 1-
రూ 2 ని. డి. ప్యాక్ 0-4 ని. (2288) వార్ 114
సి. ఆర్. జనార్దనం బాబుబాబు, సింగోలు, గుంటూరు జిల్లా

రౌ ద్రిసం||రం ఆశ్వీజ, శు ౫, శనివారము

జాతీయగీతము

[అసంతపంతుల రామలింగస్వామి గారు]

హేదేశమాతా !

పావమునిజాతా !

అంబరమంబిత మహాన్నతాగభివితా !

జంబీరరసాల సాల గళల తరునుశితా !

హేదేశమాతా !

దుగ్ధమరందప్రభుల్య తుందిలతలవాతా !

స్నిగ్ధసదీ శీతరకబిన్దిత శీతవాతా !

హేదేశమాతా !

మంజులతరవర్ణ శకుని మధుర రతనీగితా !

తుంజలతామసుమాసవ ఘూర్ణితాళిపోతా !

హేదేశమాతా !

అలోచన స్వర్ణసస్మాత్కప్రభాతా !

నీలాంబరవిలసిత శనిర్వృణ్మద్యోతా !

హేదేశమాతా !

సతీతత్త్వనితతాత్రత ! స్వప్నచయపరీతా !

సతతరాజభక్తియుక్త జనరమ్యచరీతా !

హేదేశమాతా !

తత త్రింశతోఽటి ముతనతాద్యచరిత్రతా !

తుతలసకలదేశరాజ్ఞా ! కుందయశఃఖ్యాతా !

హేదేశమాతా !

పతితజనోద్ధాణి ! నవరత్ననోపేతా !

మతజితజగదభినుత తత మహితచరిత్రమాతా !

హేదేశమాతా !

శతసహస్రజన్మ భవచ్ఛరణ దాన్యనీతా

యతజీవన వరదాభవః హైందవజనమాతా !

హేదేశమాతా !

పావమునిజాతా !

లోకానుభవము.

[ప్రగడ సూర్యనారాయణరావుగారు.]

జగమొక పుస్తకం; బహుజాలగనున్నవి పాఠముల పరిపక; నెరనెన్ని జెప్పినను వ్రాసిన నందున నేర్పినట్లులే. ముగిసిపోయిన దుర్బలకే జోషునకగన్నదనందె, ఎన్నడే పడినదిజూచునో యెలులపట్టుచునుండును వైకినీశ్వరా. అనుకొనినట్లు లభ్యమయినపు నందుం ప్రయోజనం దనం చనుకొను; నిపులంబయినవయ్యది దైవముమీద మోపెడికా; గనుపడదేలవైవములు గల్గినవేళల గానినాళ్లటల్; గనుపడునయ్య స్నేహితుడేగాక విపత్తుల నన్యదేశ్వరా. వాడునుపేడవచ్చునని వచ్చినదాకను గూరుచున్న నే వాడును సాగ దేవయ్య; నమ్మి స్వకార్యముగా దలంచి నె న్నాడక వైవమేకలడటంచు త్రిపుర్ణిజేసిస్తవై యే వాడనుఁగార్చసిద్ధియగు వమ్మగునే నిను నమ్మ నీశ్వరా. అనుకొనరానికార్య మెదియైన నొనర్చగఁబోవునప్పుడే మనుజునకైన దొల్లాలత మానసమందున నేదో కూడదా పనియనిచెప్పు దేవునిదిపట్టది; దానినతికమించి నే నినయెడ నొక్కమాటుమటిచెప్పదదేపరమాత్మయీశ్వరా. మునిశితమైనక త్రింగని సొంపుచెడన్ కొఱగాని వస్తువున్ దునువక్రమక్రమంబుగఁజనున్ గలవాడి యశేవ, మంతనా పనియదిసేయఁబోదు; మరిపల్కుదుమారినైన వాడి యే గనుపడఁబోవదట్టియె జ్ఞానము; ధర్మనియంత ఈశ్వరా. మనుజునకొక్కబుద్ధి; యదియార్చగఁబ్రవృత్తరంబుఁగాదు; పా గ్గనమనునందె యేర్పడును కాగలవానికి మూలబిజముల్ తనదు వివేకగుంపదల దాని మఱియగఁగెంచుప్రాజ్ఞా డెం తని సవరించుచున్న మొదలంటనకంపదు నెజమీశ్వరా.

వక్తృత్వము

[మైసముపాటి హనుమంతరావుగారు]

భగవంతుఁ దనంతకొడచీవరాసుల నృప్తించి యందు మాఁపుని ప్రేమగఁ జేసెను. తదగ్రత్యయము నూచనగ జ్ఞాన ముటము నాత్మికఁ బ్రసాదించెను. ఆ జ్ఞానసాధనము మారగఁ గొని మానవుఁడుకల్గినచీవకోటులన-జ్ఞానసాధనవిహీనములగు చీవకోటులన-పారతంత్ర్యవరాణములగు చీవకోటులన-ఉన్న తాధికారి యశ్రయము నశేషించి నేదీయన్న నిర్ముఖిభార వర్ణమునంటి చీవకోటులన- స్వాధికారశ్రేయ్యత్రాహయ లోనికి దీసికొని యవిధచీవములకు నాయాపరిస్థితులకు దగిన చందమున నామాడల నొసఁగి చీవయాత్రానిర్వహణధురీణముగఁ నెనర్చుటయేగాక తత్సాహాయ్యంబు ప్రదే న్యకీయచీవయాత్రానిర్వహణము నహితము నుగముగ నొన రించుకొనుచున్నాడు. అట్టి తదితరచీవకోటులను బాలకరకు దమస్వాతంత్ర్యహీనతకు లోబడి మానవాధారముపై గౌరవ భారమును వహించియున్నది.

మాఁపుఁడు పశుకల్పిచీవవర్ణమునకు నామకరణాదు లొనర్చి నని చెప్పియుంటిమి. తన్నామనిర్వచనజ్ఞానమును దన తనయులకు లేదా బంధుమిత్రాదులకు లేదా తన వంశీయులకు లేదా తనతోడప్రతిమానవులను గలిగించుట యాతనవిధియైయు న్నది. అట్టికార్యనిర్వహణముఁ బ-మొదల చీవకోటులలో గొన నపకలంఘి జ్ఞానసాధనముతో నెవ్వడు నొకసాధన మాత్రమే మైనది. ఆసాధనము తెలియరా వానివలన ప్రయోజన మెంత మాత్రమో విమర్శించుటయే ప్రస్తుత వ్యాసమునందు విచారణీ యాంశము.

వస్తువుల గుణరూపనిరూపణకు సాధనములు మూడు. అందు మొదటిది వస్తువదర్శనము. అనగా నేరస్తువునుగుఱించి తెలిసికొనవలయునో దానిని బ్రత్యక్షముగాఁ జూపుట. రెండ వది గుణరూపకథనము- అనగా మాటాడుభిని దద్దుణరూ పాడుల వాటూలముగా నిర్వచించుట. మూడవది వ్రాత మూలక మగు నిర్వచనము. ఈసాధనశ్రయముతో నెయ్యది ప్రపంచమున కెట్లవక్ర ప్రయోజనకారియో యూహించును.

ప్రస్తుతదర్శనము ఆద్యకథనముఁ బ్రయోజనకారి. అనేకవస్తువు లాయా యుగములందును నూతనముగ నుత్పత్తి యగుచుండును. అది యుత్పత్తి యయిన కాలమున- అనగా తదవస్తువుచరిత్ర లోకమునఁ బూర్ణముగఁ బ్రచారములోనికి రాక పూర్వము- వస్తువదర్శనము మే మాఖ్యసాధనము. తదితరములు కేవలము నిదేవయోగ ములు. ధూమకేటము నిర్మింకఁబడినదనములతో వస్తువుచరిత్ర తుముగ లేక యెన్ని దానిని గుఱించి చెప్పిన నేమి బోధకదఁ గలదు ? ఆత్మంత్రకచారము కలిగియున్న యిప్పు దా ధూమ కేటమును గుఱించి చెప్పదఁచినచో ధూమకేటము నయత్తు మున లేయే మన తోడిమానవులకు దద్దుర్లు జ్ఞానమును నులభముగఁ గలిగింపవచ్చును. ఇట్లు కాలక్రమమున వస్తువునకుఁ బ్రచారము వచ్చుకొలది వస్తుప్రదర్శనావశ్యకత తగ్గుచుం డును. కాని యీసాధనము దక్కినరెండికిఁగూడ నావశ్యకమే. ఇంక రెండవది గుణరూపకథనము. ధూమకేటమును గుఱించి యొకరికి జెప్పవలసినవచ్చు ననుకొందము. అట్టియెడ ధూమకేట ముం గొనికచ్చి యెడుట నిలిపివ్రాతమున నేమిప్రయోజనము ? దానిని గుఱించి “యదియొకబండి. దీనినిగుట్టుములు మొదలైన మృగములు లాగ నవనరులు లేవు. అదిరికై దీనియందు పని చేయును ” అని యూహించుకొనవచ్చునని యాధూభు తేటమును గూర్చి ఒకదమగఁ జెలియఁగలదు. లేకున్న- గేవలకస్తుప్రదర్శనమాత్రమున-నిరయోగకేటాకారము గలవస్తు వు అని యూహించుకొనట మూర్ఖముతోఁ దద్వర్ణనజ్ఞానసాధ

నాధనము సంపూర్ణియగును. ఇంక మూడవది వ్రాతమూలక గుణరూపనిరూపణము. ఇది ప్రపంచాద్యకథనముండు వ్రాత మూలక మగు భాషయే లేనందున నిది యదిచారణీయము. కాని జ్ఞానాభివృద్ధి చాలవఱకుఁ గలిగిన యిక్కలమున నిచ్చు దిప్పు దుత్పత్తియై ప్రచారములోనికి రానివస్తువులఁ దెలిసికొనవలసి వచ్చినప్పుడుగూడ కథనములేనే వ్రాతయను నుపయోగించు ను. ధూమకేటమును గుఱించి తెలిసికొనవలెన్న నొకధూమ కేటమును ముందుండుకొని తద్గుణ రూపచరిత్రాదులు కలిగిన గ్రంథమును జదువుకొనిన దానిని గుఱించి కొంత తెలిసికొనవచ్చును. కాని కథనమంత ప్రయోజనకారి కానేరదు.

ఇంక దీనివలనఁ గలుగు ప్రయోజనములందలి తారతమ్య తత్త్వమును విమర్శింపవలసియున్నది. వై మూడు సాధనము లందును కథనము ప్రధానమయినది. ఇది కల్గిన రెండిని లోగా నును. వస్తువదర్శనమయమునఁ గథనము లేనివే ప్రయోజన మును లేదని చెప్పియుంటిమి. వస్తువదర్శనమునకు బోదు కథనము కూడ నున్నయెడల వస్తుజ్ఞానము పూర్ణముగఁ గలుగఁగలదు. అది లేనిచోఁ గలుగుజ్ఞాన మరగరగా నైన నుండును. లేదా పూర్ణ ముగా లేకయే పోవచ్చును. ఒక గుడ్డనుజేట్టుయొకత్రయం లేక యొకస్వీపకేటము లేక యొకవింతమృగమును గుఱించి చెప్పవలసినవచ్చు దట్టివస్తువును బ్రత్యక్షముగా చూపక పూర్ణముగ గాకపోయినది గొంతవరకయిన దద్దుర్లుజ్ఞానమును గలిగింపవచ్చును. కాని బొగ్గుపులుసువాయువు గంధక వాయువు మొదలగు వదార్థములను కేవలము దృష్టి కగోచరము లగు వదార్థములకు డివోసాహాయ్యమునకు నాయావ్రయోగఫలి తముల (Exeperimental results) నలనను గ్రహించు దగిన వదార్థములను గుఱించి చెప్పవలసి వచ్చినప్పుడు వస్తుప్ర దర్శనము కేవలము నిష్ప్రయోజనము. బొగ్గుపులుసువాయువు ను కావపాత్రములోని కెక్కించి యిది బొగ్గుపులుసు వాయువు కలదని చూపినంతమాత్రమున నేమి ప్రయోజనము ? వాయువున్నప్పుడును లేనప్పుడును కావపాత్ర యొక్కతీయ ననే యున్న కారణమునఁ బ్రదర్శక మింపంద్యుమన వర్ణనము నది. కావున బొగ్గుపులుసువాయువుతో నిండిన కావపాత్ర మును చూచి “దీనిలో నిట్టివాయువు కలదు. ఇదికలదని నిరూ పించుట కిట్టి ప్రయోగములు చేసినట్లుయిన- ఇట్టి యితరవా యువులను దీనితోఁ గలియునట్లు చేసినట్లుయిన- నిట్టి ఫలిత ములు దృష్టి గోచరము లగున. దానివలన నీకావపాత్రయం దిట్టివాయువు కలదని మనము తెలిసికొందుము. ఎక్కడ నిట్టి ప్రయోగములు చేసినప్పు డిట్టిఫలితములు కలుగును యచ్చట నిట్టి వాయువున్న దని తెలిసికొందుము. కావున ప్రపంచము బొగ్గుపులుసువాయువు నకు నొక వాయువు కలదనియు దానికి ఈ ప్రత్యేకగుణములు కలవన్న మూలకజ్ఞానమును సంపాదించు చున్నాము” అని యీ విధముగ నుత్పన్నమైనవచ్చు దే జ్ఞానము వగువానికి వస్తుతత్త్వ మలభదునుగాని లేనిచో నది నిర్దోషము. కావున కథనవిహీనమగు వస్తువదర్శన మంతప్రయోజనకారి కాదు. ఇంక వ్రాతమూలకమగు సాధనమునుగుఱించి విచారించును. కథనమే లేనిచో ప్రదర్శన మెంతప్రయోజనకారియో వ్రాతయు సంతప్రయోజనకారియే. ఇందు మొదటివాని సాయ మునఁ గొంతవరకయిన వస్తుతత్త్వమును సాధింపవలెను గాని, రెండవ దానివలన నాధ్యక్షమున గ్రహింప సాధ్యము కాదు. కాని వ్రాతకు సాయముగఁ గథన మున్నయెడల కథన నహిత ప్రదర్శనమంతలే యదియుఁ బ్రయోజనకారి కాఁగలదు. కావున దీనినంతయుఁ బరామర్శించి చూడఁగా కథనమే వస్తు తత్త్వజ్ఞానమును గలిగించు మాఖ్యసాధన మనియుఁ దక్కినది దానికి నమాకారులయ మెలుగు పెట్టు నుపకరణములే కాని వ్యతంత్రముగఁ బనిచేయు సాధనములు కావనియు వ్యక్తమగు చున్నది. కావున నికమందు కల్గిన రెండు సాధనముల మూట యెటుంతి కథనమునుగుఱించిమాత్రమే తక్కింపవలసియున్నది. ఈ కథనమునకు “వక్తృత్వము” వాగ్దోరణి యన్నవి తర్కాదు నాయములు. ఇంకమందు కథన మనుమాటకు బదు లేవదములే ప్రయోగింపవలెను.

జంఘాలశాస్త్రి ఇట్లు పలికెను:-

అయ్యలారా! సామ్రాజ్యవాదమును గొందఱును నుపయోగముగా జనుచున్నట్లు తోచుచున్నది. ఎన్నియో లేఖలు వచ్చుచున్నవి, ఇదిగో! ఒకపాతకుఁ డిట్లు వ్రాయుచున్నాఁడు. ఈ లేఖను జదివెదను.

“సాక్షికి నమస్కార పూర్వక విజ్ఞప్తి. మీసాక్షులను శ్రద్ధతో జనుచున్నాను. సంతోషించుచున్నాను. వానిలో యొక యెంత యైన నున్నది. ప్రపంచజ్ఞానప్రకటన మొనరించిన నున్నది. వానిలో భావలేదు. అనగా పూర్వ గ్రంథకర్తల రచించిన గ్రంథములను జదివినందువలన గలిగిన పాండిత్య మేమియు వానియందు గనబడదు. ఉపన్యాసములకుఁ బురాణములం దుండియు, నితరగ్రంథములం దుండియుఁ బ్రమాణ వాక్యము లాధారములై యుండవలయును. నడుమ నడుమ సంస్కృతశ్లోకములు మీయభిప్రాయములకు బలపెట్టికొఱకుఁ బ్రవహించు చుండవలయును. అట్టి పాండిత్య ప్రకటనము మీ యుపన్యాసములలో లేకుండుటవలన నెంతయు క్రిమంతము లయ్యెను, నెంత లోకజ్ఞాన సమృద్ధియు లయ్యెను సమంజసముగ లేవు. ఇట్లు విన్నవింప నుజన విధేయుఁడు”

నాయనలారా! ఉత్తరమును వింటిరా? అసత్య మాడఁగూడదని మీకు నేను జెప్పినంతమాత్రమునఁ జాలదా? అసత్య కథనమువలన నెవ్వరును జెప్పినంత మాత్రమున సరిపోదా? సత్యమువలన గలుగు నైహికాముష్మికలాభముల నుగ్గడించి నంతమాత్రమున మీకుఁ దృప్తి గలుగదా? అసత్యవాదులకు గలుగు నాపదలు చిన్న చిన్న కథలుగా మీకుపన్యాస మధ్య మున బోధించినంత మాత్రమున మీమనస్సుల కెక్కదా? “నా నృత్యమి వదెత్తి న్న నేదవాక్యమును నేను వదించినఁ గాని మీ కసత్యమం దనాదరణము కలుగనే కలుగదా? ఆ శ్రుతివాక్యము నే ననినఁ గాని, మీరు వినినఁ గాని మీకు సత్యమందు దీక్ష కలుగనే కలుగదా? నేడములో నట్లు చెప్పబడినదనియే మీ రసత్యకథనరహస్యములై ప్రవర్తించుచున్నారా? నేడమందట్లే చెప్పబడినదో యోజింపకకూడదా? ఏవైనఁ గారణము లుండుటచేత నే నేదన్న లట్లు చెప్పియుండిరనురా? కాక నిష్కారణముగా నట్లు వారు కాసింది రని మీయభిప్రాయమా? సామాన్యబుద్ధియున్న లగు నాధునికులు చేసికొనిన కాసనములకే ప్రబలకారణము లుండఁగా బ్రహ్మతత్వము లగు ప్రాచీనర్షులు చేసిన విధులకుఁ గారణము లుండవని మీరనఁగలదా? కారణము లుండితీరవలయును. ఆ కారణముల మంచిచెడ్డలు బలబలములు పూర్వకాలస్థి నేతములఁ బట్టియుఁ బ్రస్తుతకాలస్థి నేతములఁ బట్టియు శక్తివంతన లేకుండ నేనుపన్యసించుచుండఁగా నన్ను మీ రధిక్షేపించు రేలే! నా వాక్యములలో యొక యొక్కయును మీ కొప్పుదలయేనా? ప్రపంచజ్ఞాన యున్నందులకు మీ కంగీకారమేనా? ఏటువచ్చినను సంస్కృత వాక్యమును నేను బ్రమాణముగాఁ బ్రపంచించెదని మీరు నన్ను నిందించుచున్నారా? అందువలన నుపన్యాసము లనమంజసము లని యనుటకు సాహసించుచున్నారా? ఇది యేటి న్యాయము! సంస్కృతవాక్య మేల చెప్పవలయును? చెప్పకుండవలయును గలిగిన నష్ట మేమి? కార్యకారణశృంఖల యేమైనను జెగిపోయెనా? ఫలసిద్ధి కేదైన వాధ కలిగెనా?

ఉపాకామునందు-నూర్త్యుఁ డొక దాదాపుగ నైదు గడియల కుదయించు ననఁగ నదిలోఁగాని, పరిశుద్ధ మగు తటాకమునందుఁగాని స్నాన మాచరింపవలయు నని మనకు విధియన్నది. శీతోదకస్నానము నరములకు వింకము, మెదడునకుఁ జలుకు, హృదయశోశమునకుఁ బుష్టి, గర్భశోశమునకు జాతరధి ప్తియుఁ గలుగఁజేయు గలదని నేను జెప్పినంత మాత్రమునఁ బనికిరాదా? మనస్సులోనియూఁగులాట, తొట్టులాట, పాపచింత, ఇంద్రియసమృద్ధియును హరింపజేసి, శాంతిపద్ధి యసచ్చింతావైముఖ్యము శీతోదకస్నానము తాత్కాలికముగ నైన మనకు గలిగించునని నేను చెప్పినంతమాత్రమున మీకు సరిపోలేదేమి? శీతోదకస్నానము శరీరశుద్ధికే కాక, శరీరపుష్టికే కాక శరీరలేజమునకే కాక, చిత్తశుద్ధికే జిత్రపుష్టికే జిత్రసిద్ధిగూడ నిడివిమీఁదఁ బ్రబలసాధన మని నేను మీకు

శరీరమానసిక శాస్త్రమర్యాదానుసారముగా నుపన్యసించిన మాత్రమున మీకు సంతృప్తి కలుగనే కలుగదా? “పంచపంచ ఉపాకా” అని నేను సంస్కృతప్రమాణమును బలికినఁగాని చెప్పిన దంతయు వృథాయేనా? పోనిండు. మీయిష్టుము; ఉపాకాలస్నానమునకే యట్టికత్తి కలదు. మాధ్యాహ్నికశీతోదకస్నానమున కత్తిలేదు. జలాశయములం దుండు నూత్నక్రిమి బాలమంతయు నుపాకాలము జలమందుండక తీరమునకు వచ్చునని యందురు. అప్పుడు జలము బహునిర్మలమై పరమపూతమై బహులేజప్రదమై పాపసంహరణచణమై యుండును. ఆ యుండకముందు ఆ కాలమందు స్నానమొనరించినవారి కెంతయైన ఫలమున్నది. నిలువనీళ్ల గుంటలో మనము స్నానము చేయునప్పుడును, బడిగడియల ప్రాదేశ్మిన పిమ్మట స్నానము చేయునప్పుడైనను, “గంగే మంగళతరంగే” యని స్నానముచేయుదుము. అట్లనప్పుట కేవలము హాస్యాపకము కాని యూనిటవనీళ్లకుంటయే శ్చేయును. కాలమందు జలపరిశుద్ధిని హరించు నూత్నక్రిమిబాల మంతయుఁ గుంటతీరమునకు వచ్చినప్పుడు గంగానదీతీరమునని రమంతచెప్పవచ్చును. కాకికాత్మేత్రమునొద్ద నున్న గంగను నివ్వవనప్రాత్రములందుఁ జేర్చి భద్రపఱచిన యెడల నెన్నఁటికిని జెడిపోదు. అది యుపాకాలమునందే కాక సర్వకాలములందుఁ గూడ జలపరిశుద్ధి సంహారకమహానూత్నక్రిమిసంజాతాభావపూతమై యుండును. వారణాశిత్తేత్రమున నున్న గంగానదిమహాత్యమిదియే! అందుచేత నే, గంగాస్నాన మొనరింపవలయు నని నేను జెప్పినంతమాత్రమున మీ మనస్సుల కెక్కదా? “గంగాస్నానమ్ తుంగాపానమ్” అని యొక్క సంస్కృతశ్లోకభాగమును జదివినయెడల మీకు సర్వవిధముల సమంజసముగా నుండునాఁబోలు! నాయనలారా! “గంగాస్నానం తుంగాపానం” అని యెవ్వఁడో చెప్పినాడనియే మీరు గంగాస్నానమును జేయుచున్నారా, గంగానదీమహామహిమమును విని చేయుచున్నారా? గంగానదీ మహాత్యము నెఱిగి యుండియే కవి యాశ్లోకమును వ్రాసి నాఁడు కావునఁ బ్రధాన మగునది కవి వాక్యజ్ఞానమా? గంగానదీ మహాత్యజ్ఞానమా?

నాయనలారా! యథార్థ మేమనఁగ మనకు స్వతంత్ర బుద్ధులు తక్కువ. ఎవఁడైన నొక్కఁడు కాసిందినట్లు తెలిసినఁగాని మనము ప్రపంచవ్యాపారమునఁ బ్రవర్తించులేము. కాసనవాక్యములకు, కాసకులకు, బట్టమై బానిసలమై నూరులలోని తరములనుండి ప్రవర్తించి యుంటిమి. ఎవ్వఁడో యొక్కఁడాజ్ఞాపింపవలసివినది. ఆదారిని మనము పోవలసివినది. ఇంతే మన బ్రదుకు. పూర్వమంతే ఇప్పుడుకూడ నంతే. అట్టి యనుచరవృత్తికే జీరకాలమునండి యలవాటుపడి యుంటిమి. మనస్సునకు నరముల విగిం చేసి? కండల పుష్టి యేది? కాలూచిన నిలకడ యేది? స్వతంత్రచలన మేది? ఏదియు లేదు. ముందు లాగువాఁడో వెనుకఁ ద్రోయువాఁడో యున్నఁగాని చలన మెక్కడిది? గొల్లవాడు ముందు నడచుచున్నంతసేపు మంద యాతని వెంబడించును. అతఁ డాగినయెడల నాగును. నిజముగా మన మంతబుద్ధిహీనులమేనా? ఏమో! ఆలాగునఁ గనబడుచున్నది. ఈలాగునఁ గనబడుచున్నది. మనలో ననే కాంగ్లేయ పరీక్షలలో దిగ్విజయపత్రికల సంపాదించిన వారున్నారు. ఉపన్యాసపీఠముల నిర్వహిగా నిలువఁబడి శార్దూలగర్జనమున జాములకొలది నెట్టి యెట్టి కఠింశములపై నైన రాధాంతపూర్వవత్తుము లానర్పఁగలవారున్నారు. ఉపాధ్యాయపీఠముల నలంకరించి లాడితేకు బుతుతలను లోకోపకారక విద్యాపారిణతాసమన్వితరులఁ జేయఁజాలిన మహాధీశాలులున్నారు. న్యాయసభలఁ గాలాంబరకవచధారులై కాకిని గ్రద్దను, గ్రద్దను గాకిని జేయఁజాలిన కర్మకర్తకర్మవాగ్దాహిని మహామంత్రకలాపకలాగరిష్ఠులున్నారు. మహారణ్యమును భేదించి మార్గమును దీసినట్లు పరస్పరాసందర్భ వివిధసాక్షి వచనరచనాప్రచయమునఁ బరమార్థమును దీక్షఁజాలిన ప్రాధమికన్యాయస్థానాసనాధిస్థాతలున్నారు. కోటులకోలఁది రాబడికలుగు గొప్పగొప్ప యాస్థానములందుఁ బరిపూర్ణ రాజ్యతంత్ర నిర్వహణ ప్రబలపాండితీపటిష్ఠులగు ప్రధానులున్నారు. అంగ్లేయ దినపత్రికారాజములఁ జెరిగి చెరిగి చెలఁతేగి చిత్రచిత్ర వ్యాసానువ్యాసములఁ జిత్రజల్లుగ వర్షింపఁజాలిన ధారాధర లేఖనీచాలధరుంధరులున్నారు. అయిన నేమి? స్వప్రవర్తనమున మాత్రము వీరిలోఁ జాలమంది విచేతనవిధవాభావులై యుండుట వింతలలో వింత.

ఎవ్వఁడో యొక్కఁడనాడియో వచ్చి యుపన్యాసపీఠ మెక్కి సన్యాసవ్రతముగఁ గరమాస్తాక్షి చాలన లీలాకలాపముతో మత్స్యప్రహరములతోఁ జకచక

లాడుచు ఝాంకరించినయెడల మన మెరివిద్యారంభము మయ్యెను వెకవెకలాడుచు వెట్టిమొగములు వై మోగి వాని ననుసరింతుము. ఆయుపన్యాసప్రదాత యిష్టానుసారముగా ఆయుపన్యాసనామధాటి ననుసరించి మనమీసములు పెరుగును. జాట్లు పిలకలేరుగును. జన్మిదములు చిరుకకోయ్యల కెక్కను. మెడపలుపులు కంతమునఁ జిక్కును. సంధ్యాకంద నము చచ్చును. అర్చావిగ్రహనింద హెచ్చును. కట్టుబట్టలనై (Calicut) చెట్టు (Trousers) అడేమగును. కన్నుల గాజులతో, నోటి సిగరెట్లతోఁ దలల సీమంతములతోఁ గాలిజోశతోఁ జర్చాలగ్న బంధములతో, తిలకకూన్యాసములతో, జేతికట్టలతో నెంట్లు, వాసనలలో మీరు పీఠులలో నేమి, నము ద్రుతీరమునందేమి, భోజనకాలలందేమి పడుకగడలందేమి నిరంతు శముగ, నిశ్శంకముగ, నిర్లభప్రాచీనాచారాలై ప్రవర్తించలేదా? ఈ వెట్టి వేసములతో, నీ వీరావేశములతో దేవతార్చనపు గదికి లెట్రిక్ (Latrine) కొట్టునకు భేదమైనఁ దెలియకుండఁ బరవళ్లు త్రొక్కి త్రొక్కి దేశమంతయుఁ బూర్వచారఖండనోపన్యాసములతో విదేశాచారమండన సిద్ధాంతములతో స్వదేశీయ గ్రంథసంహితానిందాఘాతములతోఁ దదితర గ్రంథసంతతి స్తుతిసాతములతో గగ్గోలు గావించి యల్లాడించిన పిదప-మఱి యొక్క మహావీరుఁడుపన్యాసపీఠ మెక్కుచున్నాఁడు. పూర్వచారప్రాకృత్యమును బోధించుచున్నాఁడు. ఆర్యమతనాగరక తామాహత్యమును వెల్లడించుచున్నాఁడు. శ్రుతిస్మృతిపురాణాదివిభిన్నసారస్వతసమీచీనతను ప్రకటించుచున్నాఁడు! ఓ! మెడపలుపులు నేలఁ బడుచున్నవి. యశ్లోపవీరములు భుజముల కెక్కుచున్నవి. నోటబడవలసిన కోడిగుడ్డు వెంట వెంటబడుచున్నవి. మూలబడిన నర్మదబాణములు కన్నుల నంటుచున్నవి. తోలుపటకాలు నడుములనుండి జాలుచున్నవి. ద్రాక్షమాలలు మెడలచుట్టుఁ జేరుచున్నవి. వెరుగుడు మీసములు గొరుగుడు! మీసములుగా నదృశ్యములగుచున్నవి. Croh గ్రట్టలలో మాయమైనజాట్టుపిలక మఱల నంతురించుచున్నది. (Hazel line cream) బుడ్లు నేలపగులుచున్నవి. విభూతి పండ్లు దేహమంతట నరుగుచున్నవి. కన్నులపై గాజు లూడుచున్నవి. ఫలములపై బొట్టు ప్రబలుచున్నవి. పండ్లముల పటాటోపములు పటాపంచలగుచున్నవి. పెద్దద్రాక్షయంచు పంచెల బిల్లకచ్చలు వృద్ధియగుచున్నవి. పాదాదిశిశుపర్యంతము నొక్కచేమార్పు మీలోఁ గలుగుచున్నది. అద్దములైన మిమ్ము గుర్తింపలేకున్నవి. ఆగాలిపాటట్లుండెను. ఈగాలి పాటిట్లున్నది. ముందటిగాలిపాటెట్లుండెనో. ఋతుభేదమైనను బ్రపంచమున కింతసర్వాంగక మగుమార్పు నింతయాకస్మికముగాఁ దీసికొని రాఁజాలదు. మీమనస్సులలో నింతకంటె గందరగోళము జరుగుచున్నది. వానిలో నేవో యక్షరముల వలెనో యంతెలవలెనో యేవియోగుర్తులు పడుచున్నవి. వెంటనే చెఱిగిపోవుచున్నవి. ఏవో కొన్ని బుద్ధుదములు-వింతలంత రంగులు కలవి- లేచుచున్నవి. తలమాపిన వెంటనే భృష్టములగుచున్నవి. తగుతుకతుకు మననవి ఏవో-శంపాలతలంబడివి-జఞజఞ పరుగువారుచున్నవి. వెంటనే ద్విగుడికృతగాఢాంధకారభీకర మగుచున్నది. ఆ చీఁకటిలో నేనియో ముక్కుమూలములేనివోరు వినఁబడుచున్నది. ఇంక బుద్ధిపదార్థమెట్లున్నదా? వట్టి తపతప, లవలవ, కలిగియున్నది. నిలువఁ ద్రొక్కుకొనఁగలపటిమ యొక్కఁడను గలిగియున్నట్లగపడదు. నాయనలారా! మనదేహమన స్తత్త్వము లిట్లున్నవి. ఇట్లుంటినిని మీకుఁ గోపమా? మీలోఁ గొందఱు స్వతంత్రబుద్ధియున్న లున్నారు. అదిలేనివారినిగూర్చియే చెప్పవచ్చును. కోపముగలిగినన్న మీరుబాధించుటకుఁ జేయుప్రయత్నము మీమంక కే త్రిప్పకొని మీకు మీరు మేలొనర్చుకొను నెడలమీ పెద్దలు సంతోషించురు. మీకులడేకతలు సంతోషించురు. ఇంతటినుండియైన గాలిచే నాకర్షింపబడిన గడ్డిపోచలవలెఁ బరుగెత్తక, నీటిప్రవాహము చే నీడ్యబడిన నురుగువలెఁ గొట్టుకొనిపోక, కాలూచుకొని నిలువఁబడుఁడు. మీబుద్ధులను మీరు స్వేచ్ఛగా నుపయోగించుకొనుఁడు. సంఘసన్ని వేశములందు మీపానుపట్టినసకే - మతప్రపంచమున భూకంపము గలిగినను సకే-భయపడకుండు. ఈ యుపైనలు, ఈ యవాంతరప్రళయములు మిమ్ముఁ ద్రోచి నేయఁజాలవు. మీరాత్మస్వరూపులు. ఆ విద్యాసముతో నిల్వఁవలడుండు. ఈశ్వరప్రసాదితములగు మీబుద్ధుల నింతటినుండియైన మీరుపయోగించుకొనుండు. మీకు సర్వవిధముల నచ్చినయెడలనే ముందున కడుగిగుండు. అంతే కాని కిచకచలాదుమ గద్దటిగాని నాశ్రయించి వెన్నాడు కపిగోలాంగూలకాలము వలెఁ బ్రవర్తించుకునువలలలై ప్రవర్తింతురు. అందునై నార్యు

అవలె (బ్రహ్మింపుడు, గౌరవ్యుల వాక్యములందు నిరసనబుద్ధి నిగ్రహించుటచే నేను జెప్పచుంటినుకొందురేమో అది కాదు కాదు కాదు. వారు గౌరవ్యులగుటవలన వారివాక్యములు గౌరవార్హములు కాలేదు. వారివాక్యములు గౌరవార్హము లగుటచే వారు గౌరవ్యులైరి. అందుచే వారివాక్యములే మనకు బరిపూర్ణపరిష్కారములు. అవి మనకు బాగుగా నచ్చిన గాని యడుగు ముందునకుఁబెట్టదగదు. మీ బుద్ధులను మీరుపయోగ పటమొకనుఁ దని చెప్పుచున్నాను గాని మఱియొకటి కాదు. యథార్థవిమర్శముకే కాని Authority కిది దినములు కావు.

అట్టివో సంస్కృత శ్లోకములు తెలుగుపద్యములు Quot చేయలేదనిమీరు నన్ను ధీమంతులై? "విష్ణుశాస్త్రం కల్పయత్ అని శ్రుతిలో నుండుటచేతనే భార్యకు గర్భాధానము చేయవలసివచ్చినదని చెప్పువాఁ డెవ్వఁడైన నున్నాఁడా? మీకెట్లమైనచో, నెన్ని శ్లోకములైనఁ బ్రమాణములుగా వచింపవలసి న దే. ఆర్యావర్తదేశమంతయు నామూలగ్రముగ సంచరించినవాఁడగుటచే ననేకభాషలలో గ్రాంథికజ్ఞానమును సంపాదించిన వాఁడను. మీకు శ్రుతులు ప్రమాణములు కావలసియెడల వేదవేదాంగజ్ఞానమిట్లేమైన కాలాచార్యుని సాహాయ్యమున నవిమాడ సమకూడుట కవకాశమున్నది. కాని యొక్కమనవి. సామ్యుపన్యాసములు త్రిమతస్థులు చదువుచున్నారు. వేదమందుఁ బ్రమాణబుద్ధిలేని బ్రహ్మోపాసకులు చదువుచున్నారు. కొంతవఱకే ప్రమాణబుద్ధి యున్న యార్యసామాజికులు చదువుచున్నారు. మన మహమ్మదీయ సోదరులు క్రైస్తవసోదరులు కూడఁ జదువుచున్నారు. వీరిలో నెవరి ప్రమాణకవులు వారికున్నారు. ఎవరి ప్రమాణగ్రంథములు వారికున్నవి. ఎవరి వేదములు వారికున్నవి. "సాదీ" మనకుఁ బ్రమాణము కాకపోవచ్చును. భవభూతి మహమ్మదీయులకుఁ బ్రమాణము కాకపోవచ్చును. కోవాకము మనకు బాగు. ఖొరాను వారికి బాగు ఆశ్చర్యము మన కెక్కువ. Apostles క్రైస్తవులు కెక్కువ బుద్ధుఁడు మనకెక్కువ Moses వారికెక్కువ. కృష్ణుఁడు మనకెక్కువ క్రీస్తువారికెక్కువ. అన్ని దేశముల నుండు నన్ని జాతులవారికిని సమానములగు ప్రకృతిసాత్రముల ననుసరించి పోయినయెడల సమంజసము కాదా? నాయనలారా! ఏదో తప్పుపట్టినఁ గాని పొందితీర్చుకొనకు విచర్యనశక్తికి లోప మని యెంచి దోషములను వెదుకకుడు. ఆలస్యమైనది. తుమింపవలెను. ఓమ్ కాంతి క్కాంతి క్కాంతిః.

ఆంధ్రుల పరివత్తులు

పారనంది రామశాస్త్రిగారు

ఆంధ్రభాషాభివృద్ధికై భాషాభిమాను లనేకు లన్నిచోట్లను, పరివత్తులు, సమాజములు, సభలు, సమితు, లను పేర్లతో మహాజనసమీక్షలుగావించు చుండుటయును వినుచును చూచుచునే యున్నారము. అట్టిసభలు రెండు దినములలో, మూడుదినములలో జరుగును. అం దితరవిషయములకొఱకుఁ గొంతకాలము పట్టును. ప్రతివిషయారంభమునను మంగళపద్యములు గీతములు మున్నగు వానితోఁ గొంతకాలము గడపుదు, గ్రంథములెట్లున్నవో, అనువిషయము ఏసభలలోను గానింపదు. కాని గ్రంథములసంఖ్య, పేర్లు, వానినిచ్చిరవా? పేర్లు, గ్రంథాలయస్థలము దానికి సంబంధించిన యితరప్రసంగములు ముఖ్యముగా నెల్లచోట్లను నెక్కువకాలము నాక్రమించును. ఆ మధ్య న నుపాహారములు ప్రసక్తించును అప్పటి కాపూటయైనఁ గాకలేవురు. పిమ్మట మఱి ల మంగళ పద్యములతోడను, గీతములతోడను, సభ కూడును. అందు రాజకీయవిషయములు మున్నగు నావశ్యక కృత్యముల చర్చలతోడఁ గొంతకాలము గడచును. ఇట్లొక దినము గడగగా నెప్పుడో సారస్వతమునకుఁ గొంతకాల మేర్పడును. అందు సగమైనను మఱి మంగళపద్యగీతాదులకుఁ గావలసి యుండును. పిమ్మట నేకరికి దోచినదానిని వారు చెప్పుదురు. నేను జూచినసభలు కొన్నియట్లే జరిగినవి. విషయము సారస్వతము, కోరిక భాషాభివృద్ధి. ఉపన్యాసములు నానావిషయములు, నిబంధనములు వినుటకే కాని, చర్చించుటకుఁ గావు. వేనుకలు ఉపహారాలు సభలు ఇట్లున్నవి.

ఇక నాంధ్రసాహిత్యపరివత్తువారొకగొప్పకార్యమును లంచి పనిచేయుచున్నట్లువినుచున్నాము. అదినిఘంటు నిర్మాణము. ఇది భాషాపరిజ్ఞానమునకు గొప్ప సాధనమగును. కాని యిట్లు నొక్కటి విచారణీయముగా నున్నది. వారెట్లాబిందుచున్నారో తెలియరాదు. నిఘంటువునకు పర్యాయపదములే రూఢారము. అవి యెంతయెక్కువగా దొఱకిన దాని కంత

గౌరవ మను తలంపుండవచ్చును. శబ్దరత్నాకరము మున్నగు వానిలో నట్లు గానించు చున్నది. నిఘంటువులలో నుదాహరింపఁబడిన పర్యాయపదములకు గ్రంథములలోని యుదాహరణము లాధారములు. వానిలోను నర్థకృత్యముగల వేలువేలు పదములకుంటే, రూపభేదము గలవి దొరకుటయే, నిఘంటువుల కెక్కువ యుపకార మయ్యున్నది. రూపనిర్ణయమునకు యతి ప్రాసము లాధారములు. యతిప్రాసములకు కేవల కవు లాధారములుగా నున్నారు. ఎట్లనఁ? అందఱు! అను సర్వపర్యాయముగు దీనికి రూపాంతరములు "అందఱు, అందుఱు, అందొఱు" అనియు నుండునట్లు; వానికి ప్రమాణము లీ కేవల కవులు సంస్కరించిన పాఠములేయట. భారతము-ఆది 5 ఆశ్వాసము|| క|| గీలుపు నెడ—భీమునకునందఱుగిడ్పడఁదొడగిరుద్ధతులు రాజసుతుల్|| అనుదానిలో "ఉ కారవిశిష్టత కారము, ఆ కారవిశిష్టత కారమునకు విశ్రమముకారాదట. ఆ కారణముచే అందఱు! అని యుండవలయునట. అట్టి నన్నయభట్టారకునికేయున్నయెడల నుచ్చారణక్షేత్ర మంగీకరించి "ఉపకారముకొఱకు, ఒకారముఁ బెట్టుకొనుకంటే, అందుఱు, అనియుకారమునే పెట్టుకొనలేదా? లేక 'ఉద్ధతులు' అనువోట ఉద్ధతత అనియైన జెప్పకొనలేదా? ఒకప్పుడు 'ఉద్ధతిని రాజసుతుల్' అని పాఠ మున్నప్పుడు అందఱు అనియును పాఠమును మన మంగీకరింపవలయుఁ గదా? ఇట్లే ఉ|| పాండుపుపాలనూనుడగు భాముఁడు, అనియుండ నొప్పుకతప్పదా? నిఘంటువున కిట్టి పర్యాయములు దొరకుటయే లాభమా? ఈవిచార మెవ్వరును జేసినట్లు గానరాదు. ఇంకను ప్రాసవిషయమున గూడ నిట్టి విచిత్రపదము లనేకములు గ్రంథములలోఁ గానించుచున్నవి.

చందస్సులలోను, వ్యాకరణములలోను, వర్ణములకు స్థానములను బట్టి సావర్ణ్యము చెప్పబడి యున్నదిగదా? వ్యాకరణవిషయములు సంధ్యాదులు ఛందోవిషయములు యతి ప్రాసములు. స్థానమువలన సావర్ణ్యము లేనివానికిని గొన్నిటికి కార్యసిద్ధికొఱకు సావర్ణ్యము కల్పింపబడి యున్నది. సంస్కృత చ్ఛందస్సులలో సావర్ణ్యమునకు ప్రయోజనము గానరాదు. ఆంధ్రచ్ఛందస్సులలోఁ జెప్పబడినది యతిప్రాసో, భయవిషయకమా? లేక యన్యతరవిషయకమా? అనునది విచక్షణులు విచారింప నర్హమై యున్నది.

ఆంధ్రదేశపు సంస్కృతకవులు:

కొల్లూరి నారాయణశాస్త్రి.

ఈ పండితుఁడు రెండు శతాబ్దములఁ బూర్వము "గోదావరీ" మండలములోని "పేరూరు"నందుండువాడు. ఈతఁడు పూర్వమిహంసాశాస్త్రజ్ఞుడనందలి "రాత్రిపేటికా" ని గ్రంథములు ఉద్గ్రంథములును, దురగగానములు నగుటచేతను, వానినిన్నిటిని గ్రోడీకరించి విధిదర్శనమును పేర్లు ప్రకటనక బాలబోధకమగునట్లు లిగింపఁ జేసెను. నిద్యారణ్యకృత "తైమిరీయశాస్త్రముల" స్తోత్రముక; ఇది గద్యరూపము. సంస్కృతసాహిత్యము నలరయకొని పూర్వమిహంస ఆరంభించువారి కిది సుగమమై యుండును. ఈతని తండ్రి "రంగశాస్త్రి" సోమయాజీ, తల్లి "లక్ష్మమ్మ" గుఱువు "సోమశాస్త్రిబిజ్యు." గ్రంథారంభమున 4 స్తోత్రములు వైక, పితృ, గురు ప్రార్థనామయములు గ్రంథారంభమున నీ క్రింది విజ్ఞప్తి స్తోత్రముక మాత్రమే నద్యరూపము. తక్కిన గ్రంథమంతయును గద్యరూపము. గ్రంథాంతములో మిది:-

స్తోత్ర మశాస్త్రవిజ్ఞానకృత్యే
బహుభాషః ప్రాథమ్యే కృతా వస్యాం ।
అర్చయత దృశం నూత్నైః
నిందక పరితో ధిసందకవా ॥

(తా. పూర్వమున వసుంధరించి మనవిదే మునున్నాఁడను (ఓ చతుశ్చలారా) మిమ్ముఁ బ్రార్థించెదను. ఈ కృతి యందు నూత్నవృద్ధి నుంపుఁడు) ఆటుపిమ్మట పిమ్మటను సంతోషింపుఁడు అభిజా నిందింపుఁడు. గ్రంథాంతమున గద్య యిటులున్నది: "ఇతి కొల్లూరు నారాయణశాస్త్రి కృతా విధి దర్శనం సంపూర్ణం" అని.

ఇంతకంటే విధిదర్శనమున నారాయణశాస్త్రిని గురించి తెలిసికొనఁ దగిన విశేషములు లేవు. కాని యీతని మనుజుడు "సాహిత్యకల్పమృత" ని గ్రంథకర్తయను నగు "రాజశేఖర" కవి తనసాహిత్యకల్పమృతమున "నారాయణ శాస్త్రి" నిటులు నురింపి నున్నాఁడు.

స్తోత్ర "అశ్వత్థిరామనా పితృకృతామనాస్త్రీ
నారాయణాఖ్య విబుధుర్తు తపోబహుః
యో జై మినే రమరమా ర్థికయా (తనీధ
కృతేవిబంధన మధో విధిదర్శనాఖ్యం ।

(తా. ఏ నారాయణశాస్త్రి ఆదర్శమిహంస (తనీధి నొందెనో, "విధిదర్శన మ"ను నిబంధనగ్రంథమున (వానెకో, (బ్రహ్మయొక్క శోభనాటి శోభ గల యా నూ నుత్తర రంగ శాస్త్రి సోమయాజీవలనఁ బుట్టెను.)

ఈతని యనియమమైన "రాజశేఖర" కవి (క్రీ. శ. 1770 సంవత్సరమున "పునా" పేర్వ మధరపు దర్శనమును జేసినట్లును తనీధియందునుచే నరసిమిత్రాత యగు నారాయణశాస్త్రి 1870 సంవత్సరమున నుండునని తలంతును. ఈ కాలమున నాధ్యక్షతమున మిక్కిలి తక్కువగ తగిలారమున నుండిన పూర్వ మిహంసశా, 17 శతాబ్దమున నాశాస్త్రజ్ఞునందు గ్రంథకలంకేయు నమర్చుటకూడ కలర నటయే విశేషము. మహామహా శాస్త్రజ్ఞ "నీతల సోమశాస్త్రి బిజ్యు" ను నీ నారాయణశాస్త్రి యు, తెలుగుజేతనవారగు పూర్వమిహంసా గ్రంథకర్తలు గాఁ గనఁబడుచు న్నారు. సోమ శాస్త్రి ని గురించియును రాజశేఖరని గురించియును విమర్శ వ్యాసగలకు.

వెండ్లూరి వేంకటసు బ్రహ్మణ్యశాస్త్రి

జర్మనుల నప్తమరహరములు.

(బ్రహ్మణ్య, ఆక్టోబరు 15:— విల్లీబెర్గిన్ గు న్నకర్ ఇట్లు వ్రాసుచున్నది— నాయుడు లార్డు గాడినీ, బెర్లిన్ ను ప్రధానమంత్రిని జర్మనుల నప్తమరహరమునాన్ని జరిగిన సంధావన విజయవంతముగ తరిమించెను. జనీవా మహాసభ మరీ జరిగెను. నప్తమరహరముల సభనాడు జర్మనుల నమాధానము నాలకించి, అందునై నేమి చేయవలయునో ఆ సంగతిని తామే నిర్ణయింపక వివిధ ప్రభుత్వములవారికి తెలియ బరచెదరు. (బ్రహ్మణ్యలో ఇంకొకటి మరీయొకసభ జరుగును

స్తోత్ర మ రు లు.

రేవునకు వచ్చినవి.

చెన్నైలో ఆక్టోబరు 16-న తేది

స్తోత్రములు	ఎక్కడ నుండి వచ్చెను?	తేది	ఎక్కడికి వెళ్లును?	తేది
అమిగన్ మాన	బెంగళి	8	కలకత్తా	17
మాన్సికన్	బ్యాంగ్లూర్	6	—	—
తల్లగా	రంగూరు	10	రంగూరు	16
బంగార	రంగూరు	12	రంగూరు	16
కాన్కెత్తు	రేవు	14	అ. నల్లరా	17
కాన్ ముక్తి నాల్లు	విశర్ పూ	11	కలకత్తా	16
కలకత్తా	కలకత్తా	15	లండను	16
మిల్లా	మ్యాంబు	15	కలకత్తా	17

రాజోపు స్త్రీ మరులు

స్తోత్రములు	ఎక్కడ నుండి వచ్చెను?	తేది	ఎక్కడికి వెళ్లును?	తేది
నల్లారా	మ్యాంబు	15	కలకత్తా	20
కాన్ ముక్తి బేర్	విశర్ పూ	15	కలకత్తా	17
కాన్ ముక్తి	రేవు	15	కలకత్తా	17
చిరానా	కలకత్తా	15	లండను	17
ఉత్తీనా	నానా	16	లండను	18
తాంగ్వా	ప్రెయిట్టు	17	కలకత్తా	21
సిలోన	ప్రెయిట్టు	20	ప్రెయిట్టు	22
కాన్	కలకత్తా	20	కలకత్తా	22
ఆప్పికో	కలకత్తా	20	—	22
మల్లూ	లండను	25	మ్యాంబు	27
కాన్ మెకంజీ	రేవు	25	కలకత్తా	28
పానా	నానా	25	లండను	16
రిస్కీర్	కలకత్తా	14	కలకత్తా	19
జీస్సా	ప్రెయిట్టు	18	బొంబాయి	26
కెడిడిర్	కలకత్తా	25	ప్రెయిట్టు	26
జెనెర్	మ్యాంబు	25	ఆంధ్రేయు	80
కాన్ సింక్లర్	రేవు	25	కలకత్తా	18
బంగా	ఆంధ్రేయు	15	విశర్ పూ	5 వ
కాన్ ముక్తి	రేవు	4	కలకత్తా	2 ది
నెసికాంబు	మ్యాంబు	80	ఆంధ్రేయు	8 ది

ప బంధములు

[[కేవలమరిక బృహద్రామం నాటక ప్రదర్శన వనం
 “అక్షరకావ్యములను” నందు “వనంధమయ” అను కవి
 కవి (వాసివ కా: లో: గాంత భాగము)]

తిక్కననాచ దొక్కమార్కుఁడొకపురాణము, ఎట్లు
 స్వకాదు సృనింహపురాణము, కవలకాభామాయ్యునికవర్ణ
 పురాణము, మడికి సింగన కవ్యపురాణోత్తరము, కృష్ణరా
 యసిరిఁ బూర్వము వ్రాసియున్నారని మనకుఁ దెలియును.
 ఇంక ననేకపురాణములు పుట్టి నశించినో, తెలియకున్నో
 యుండిరో, మఱకుఁ దెలియదు. భారతము నామొకకవులరచు
 తమ మూఁడుపదల కర్తవ్యమలలోఁగాని పూర్తిచేయలేకపో
 యిరి. రామాయణము ననేకులు పూర్తిచేయవలసినవైనను, భా
 గవతమును వెలిగఁదల వారయ్యుటఁబూరించిరి. కావున నీగ్రం
 థములు పరిమితిలేక బెద్దనకుటు సెట్టికొక్క పురాణము పూ
 ర్తిచేయుటకే పలువురు కర్తలు కావలసియుండును. అందఱ
 కలనఁ గవలకాభామ కవ్యపురాణము నొకభాగమునో, నందఱ
 గ్రహణగనో వ్రాయఁగా మడికి సింగన పూరించవలసి యుం
 దెను. కావునఁ బురాణభాగములు, కాండములు, ఖండములు
 తెలిసిఁచుటకుఁ భారతంబుమైనది. రగవతంబునభాగములు—
 అంభరీదేశమునకుఁ బ్రజలబట్ సంబంధించిన భాగములు—భారత
 భాగవతములయందు లేని భాగములు—మాత్రము భాసంకితంబు
 రించినఁ జాలు నని తలంచుకొందురు. నాచన సోమకావ్యము
 మాప మేకారణమునో ఈ త్రరహరింపభాగమునే వ్రాసెను
 ఇచ్చటఁ బ్రబంధబీజము సంభవించినది.

శ్రీశాధుడు కవిత్వమును కావ్యలరములను మార్చి
కవి. అతఁడనేకరాజుల నందర్చించి, యనేకధనవంతుల నా
క్రయించి, కృతుల నిచ్చుచు వచ్చెను. కర్ణాటకము మొదల
కతుకముఁజేసి నాఁకఁ దెలుఁగని యాస్థానము లేడ. పోవు
నీమ లేదు, వడిచయము లేనిమఁత్రి లేడు. సప్తసంధానముల
గోడధనవంతులు, రాజులు, మఁత్రులు నున్నేము. అందులో
శ్రీశాధునివంజి-ప్రసిద్ధిని-భియంకరకవి-యనుగ్రహమువా
కఁ గావలెను. వీరుకవివల కవియింపుకపోయినను లిట్టి యి
కృతకముల నుకీర్తిపాట నేయఁగదా నని యనుగ్రహము
కావలెను. శ్రీశాధుడు భాగ్యవంతుఁడని గవిరచెప్పవ
డని వాఁడఁగదా. కావున ధనమిచ్చి యొకకృతి నొంద
వారికి నులభము. మఁత్రియైన పో రాజుచే నగ్రహర మార
కీర్పించుట నులభము. అందుకని నఁకఁ బలువురు కృత
లిచ్చుని కొరసాగి. ఇతఁడగ్రహరములతోఁజను మఁత్రు
వాక్యయించి రావాక్యము నొందుటను మఁత్రులక
గృతు లియకలెను. కావున గోడకాఁజులొక జిన్నచి
కృతు లాతని కవశరమయ్యెను. పురాణముల నెన్నియని భి
మాంధరికంఠఁగఁగఁడు? అందులనఁ జిన్నచిక్షగ్రంథముల భ
ముతోఁజే వ్రాఁచుసాగెను. ధనముతోకే కృతి-కర్తృలగన్ప
నలేదు. కర్తృజక్రియలు, కర్తృబలులు పూర్వకవిసమృద్ధిము
కాకపోయినను నలేదు-గ్రంథములు కావలెను. అందుల
బురాణములు ఖండములతోఁజే దిగిపోయిన కవి చెప్పవచ్చును
శాచన సోమశాధుని యొత్తరవారికంఠము నందలి మఁదఁగలు
ప్రబంధత్రైతి, కల్పన, సౌఖ్యమార్గము, కవనములెగిరి, ఇ
శ్రీశాధుడు చూచిశాధు. మాకంఠఁఖండమైనను ఖండకర్త
రమల నున్నదని నందిసిందిశాధు. లానఁగూడఁ జేయె పురా
నిందములఁ బ్రబంధకర్తవములతో నేల ఖండఖండములు
ప్రాని లోకము నురింపలేక పోవలె ననుకొనిశాధు. (పూర
బిందిశాధు.

కాశీఖండము భీమ ఖండము నెట్టిచే భీమ ఖండము తెం
 త్రూడి యిచ్చ మంత్రి కిచ్చి పరభద్ర వారెడ్డికడ నాశ్రయము పొ
 త్రియను గ్రహించుచే సంకర్షణికే గాశీఖండమును గృహియిం
 ను. మంత్రి కొకకృతి-రాజున కొకగృతి స్వల్పకాలముకల
 ముగించుకలెను. వారిచ్చిపడి స్వీకరింపవలెను. ఆధనము కష్ట
 మైపూయినది. ఇళిందు తనకనూజాతను కొండపిడుతలో ముద్ద
 మంత్రితనంకలెతోనివాని కిచ్చి పెండ్లిచేసెను. ఆమంత్రి నే
 నా యజుఁడై యుండెను. కెడ్డిరాజుల యుద్ధములో నాతఁ
 మరణించె నితఁడు చనిన శ్రీనాథునకు తురుగు గంపెడ కిడ్డవ
 శ్రీనాథునిట్లు చేరెను. జూరినదట నీకందు పోషించబడినది
 ప్పాన. కుటుంబభార మధికమయ్యెను. దోహితముల తం
 లని బిడ్డలు. వారిమధ్యనుచ్చుటకు తీరవలెను. శ్రీనాథుని
 ధన మధికముగఁ గావలెను. అందువలన “కాతకడుపున
 మండేబూడిది”. యనునట్లు గంధను-దానినఁ గృతీయ
 ధనము నివియే శ్రీనాథుని యాద్యములుగ నుండెను. క
 తుతులైననరియే- కిరాత కీచతులైన నరియే- బంగములయ
 నరియే-గంధము త్రానెను-కృతులెచ్చెను-ధనము స్వీకరించె
 కుటుంబమునకు మరలపెట్టెను.

శ్రీనాథుడు శిష్టతనమానుండియు ధనార్జన మొనరింపజేసెను. ఈశాంధనాథయే లెలుంగునకుఁ బ్రబంధము పుట్టెను. గారణమైనదని చెప్పవచ్చును. సంస్కృతపురాణముల పెద్దగురులు అందఱులకు దిగినట్లే నిష్టతనమానుండియు నీరక్షతృతులు రఁయింపుచు వచ్చెను. శ్రీనాథుని వాఙ్మధ్యమున ధనాథయో మనకిన్ని గ్రంథము లారెడుఁబ్రాయఁటకుఁ గారవచ్చెను. ఇన్ని గ్రంథము లుండుటలవలననే మన మనేక రాజవంశములకును మనము విక్రమమును గాని విజయమును గాని

సికాగో గణానుచున్నాము. శ్రీ నాథుండు చదువుకొను విద్య
తోనే సంపాదన మారంభించినవాఁడు.

సీ॥ శిశ్నాపాశ్చరీ । తిలకమూర్తిహారదే
రయించిత మరుత్త । రాజ్యధిక
నుమాగుమిషాః । సుత్యయావనమున
కాలివాననప్ర । కలి నొడిచితి
నంతరించి నిందు ! జగ్వంబునఁజెంద
వార్ష వైషధ కాశ్య । మాంధ్రభావ
ప్రాధన్యకరణః । పరిపాకమునఁగొని
యాడితి భీమశా । యతునిమహిమ

గీ॥ ప్రాంత మంత్ర మగులగైవాలకుండఁ
గాళిఖండ మనుమనగ్రంథ మేనఁ
దేనఁగఁజేసెద గ్రామిదేవతఁ
వర్చునపాళి ప్రాధాన్యట్టవతి॥

కమలవాభామాత్యునిమహాపండిత్యుని ధనసంపాదనము నరికవలసినవచ్చుట తిరస్కరము. ఆతఁడు గుణపుష్కలఁ బ్రాకృతము చదువుచు మహారాష్ట్రప్రాకృతమున జన్మకాలివాసన నుత్పలించి భాషాంతరీకరించెను. నిందుబివ్యవహారమైన ధనమునకు వ్యాఖ్యజూపి, కష్టబలజ్ఞఁ బాఠముచేర్చుచునై ధనము భాషాంతరీకరించెను. ఏ సింగన్న మధులేతో కృతించెను. ధనార్జనమునఁగించెను. “గుమారీష్టకృత నైకవీర్యుఁడనై” యెఱుఁగఁట కంటఁ గాలము లేదు. విఱలేదు. యథామూలముగనే కొన్ని చోట్ల తేఱఁగించెను. ఆ కృత్యకాలముతో నంతఁగంటె విడిరించిన మూలము చేయెను. “నైవధమివిద్యదానధ”మ్యుని తెలుఁగులోనూత్ర మేల యొందఁగూడదు! కఠినవాకమైన నతని కేమి! ఆధికారతారతమ్యము ననుసరించి యది సంస్కృత కావ్యమునలనే కావలసినవారే చదువుకొందురగా! నైగామూఁగనిధమున జన్మకీర్తి పుత్రికలాఁగూడ నిజమయ్యంద నటదా! అని యతఁడు నైవధమను భాషాంతరీకరించెను.

శ్రీకాళింగవంశజులార్యులు, వస్తు యుగాధిపతియను,
లిక్తన విజయనేపథులు, దక్షిణమూర చరిత్రులు, కమరసంధ
కులు మున్నగు గ్రంథములు ప్రబంధమూర్తమునఁ గానించు
చున్నవి ఇంక ననేకగ్రంథములు కూడ నుండియుండును. కాని
ఇవి యెట్లు వృద్ధిపొందినవో, ఇవి యెంతవఱకు శ్రీకాళింగ
సాయకవీరవో చూపించుటకుఁ దగిన సాధనసామగ్రి లేదు. విను
నట్టివిష్ణుగ్రంథముల యెనికికూడ శ్రీకాళింగిఁ జాల సాయ
కవీరనియుఁ బ్రబంధోత్పత్తి కవికూడ వీరములనియు మనము
ననుకరముగ.

ఈ క్షణిక బూర్వము నన్న గ్రంథములు లేకపోలేదు.
 కాని యది పురాణములకుంటే జన్మనైనను బురాణముల
 సంక్రదాదములు అన్నవే! దేశభవమారచిత్తమునందలి వచన
 కావ్యమునే కేరస భావాలేకరింపంగా వద్యకావ్యమును నై
 వధ మేలకానుడదే! రాజుబిది యానందించిన నైవధము
 నందలి యందిములు తెలుగువాడటో కిప్పుడుమూత్ర మే
 చదివి యానందింపరాదు? అని శ్రీనాథుడు నైవధమునను
 దెలిగించియుండును. ఇది గాక శ్రీనాథుడు శర్యకృత
 క్రుదా. కేకలకృతకావ్యము కృతిమరల్చియు అనువాదము
 కాదు. కల్పాటిచరిత్రమునందలి శతేయవాద్యమునను, చ
 త్రలను, వీధివాటకములను, జననమృతి నొందు కావ్యములను
 వ్రాయ నిష్ట నున్నాడు. కాని స్వరంత్రించి యిట్టికావ్యము
 లనే వ్రాయ సాహసింకలేక పోయెను. కల్పాటి వీరచరిత్రము
 పాదులు మెచ్చినను ర జాస్థానములయందుండు వండితులు
 మెచ్చక. భనము రాదు. పాడుకొని విచ్చ మెత్తుకొను విచ్చ
 ముంటికాం దేమిధన మారని కీడుగలర? కావున బురాణ
 సంక్రదాదములు అన్న ప్రబంధములే వ్రాయవలెను. నైవధ
 ధము సంస్కృతభాషతోఁ జదివించి విని రాజులు మంత్రిలు
 మెచ్చుచుండిరి. దీనిని భావించి క రిం చి న నా కీ
 కచ్చు నని యారేఁ దట్టానరైనను. పురాణయుగ సమీపమున
 నన్నయారేఁడు కాఁచుపొయన, శ్రవాణురక్తిని, శ్రభువులధ
 మను విడువలేక పోయెను. పురాణసంక్రదాదము లేనిగ్రం
 థములు వ్రాయ సాహసింకలేక పోయెను. ఇకఁడు స్వరం
 కావ్యములు వ్రాయఁగల బుద్ధిమాన్యుత కలవాడెయ్యదు, వం
 తుఁడెయ్యదు నూకనప్పవై నొనర్పలేక పోయెను. ప్రబంధన
 ప్తికి బీజములుమూత్రము నాఁకఁగలిగెను. ఏకైకతెలికావ్యతిక
 కే కేలుకర్త నను, పురవర్త నను, పురమునందలి శవరలబ్ధనను
 నూర్వోద్ధతుఁడ్రోదదొడ్లవర్తనములును గల్పించినాడు. ఖం
 డులఁ బ్రబంధముతోనికే దా నెలుఁగకుండు ధనాగర్భ్యు
 ననునంది శ్రీనాథుడు చెప్పినాడు.

“శ్రీశాధుఁడు శ్రవ్యశక్యమగు నైవధమా
భాషాంతరికరించినప్పుడు దృశ్యశ్రవ్య మగుకాకుంటల మే
భాషాంతరికరించునాడదు ! మంచన్న విద్వసాలభంజికాసా
కమాను ప్రబంధ మొనర్చలేదా ? భారతాంతర్గత మగు నను
భద్రశృంగారనైవధమాకాగా, భారతమానంక యొప్పుకేవం
లకద “శృంగారకాకుంటల” మేలకానుడదు ?” అని పి
లమట్టి పిలిపిరన్న కాకుంటలసాంగకమానం మిత్రమ మొనరెద
“శృంగారకాకుంటలను” ను జాగ్రీసెన.

సీ. ౧౧౧ భారతీ ప్రాకృత మూలకారణముగఁ
 గాని దాసుని నామకృతముగా కొంత
 తాత్పర్యము నభివ్యక్తి చేసింపఁ
 గుర్తిం గుత్తిచేయు నాత్మ కావంతరములు
 పి. పీఠము ప్రసాదమునకుఁ గల వైశుభ్యము
 మునుపటి నామము నొకరు మిమ్మనకు మగ నెవ్వరు

వ్యవసాయము. కావంతలము దృశ్యకావ్యము. కావ్యము గొంత
భారతకథ, గొంతసాహిత్యము, గొంతసాంతకవిత్వము, కవిత్వ
మిత్రశ్రుతిబంధమును సమర్థము. సాహిత్యకథయే ప్రధానముగ భాష
తరీకరించెను. శ్రీనాథునికంటె, మూలమునుండి యొక్క
శిష్టముగ వినవీరన్న హాసము. కేవల భాషాంతరీకరణము
కాదు. శ్రీనాథ కాలిదాసులకీర్తిని నిమిషాదం జక్కనివానిని
లోనికి వచ్చి కర్తవ్యము గీర్తినిచ్చివని. మనవాద్యమునును
బోవకములయినది. మూలమునుండి తలుపుది సర్వకర్తముగ
భాషాంతరీకరించుట సమయవాటిమండి యున్నది. కాని సీగ
వీరన్నకాలము నాటికి సగముకంటె సభిక్తముగ సర్వకర్తమున
వ్రాయుట కలిగినది. పురాణములు ఖండములై, కావ్యములై,
సాహిత్యములూడ భాషాంతరముండి ప్రబంధము లగుచుండెను.
సాహిత్యములాదుకర్తయి వ్రాయుటకరణమునుబట్టి మూడ సంత
గావాడుకలో లేదనికాని, మనకాదు సాహిత్యముల బలిపిడిలే
కాని ప్రదర్శించ లేదనికాని, అప్పుటికి ప్రబంధమునం దభి
వేక మధికరణముగ సన్న దనికాని చెప్ప వలగుచున్నది. ఇది
విచారణయొగ్గము.

ఈ కాలముననే నంది మల్లయ్య నాట సింగయ్యలు
కృష్ణమిత్రేశ్వర (ప్రబోధచంద్రోదయ) నాటకమును, కరాచా-
పురాణమును తెలిగించిరి. కరాచాపురాణమువలన నింకను
బురాణప్రియుండి నెనుకటిదినములు జ్ఞప్తికి వచ్చుచున్నది.
ప్రబోధచంద్రోదయముచే వారి కిండుకథావ్యుద్యోగ సమ-
కాలికఁడోయగు పిమ్మిరన్న నాటకభాషాంతరికరణపురబంతు
బడి కవినిట్లు కనబడుచున్నది. పీరు కరాచాపురాణము నంత
యే భాషాంతరికరణవలెను. (ప్రబోధచంద్రోదయమును మూల-
ముకంటఁ గొన్నిచోట్ల కృత్రిచేసిరి. కొన్నిచోట్ల సంకరావేశ-
శిరి. నాటకములగునూడఁ పింట్లుప్రబోధములొసర్చుటఁ జూడ-
యీ కాలమునం దాంధ్రీయన సంస్కృతమునందుఁబోలె నాటక-
కవిదగ్గనములు లేకా యని సంకేశనా మొదలించుచున్నది.

ఇట్లే యాకాలమునందలి దుఃఖముల నారాక్షణికవి
వంచిత్రమున చంద్రామర్తమున భ్రామంతిరీకరించెను. వంద
త్రయశతములకంటె వందమాలవర్తముగ భ్రామంతిరీకరించు
కాంటిమి. తేదా యంతరిక్షబూర్గు మంతోకటి యందునా?

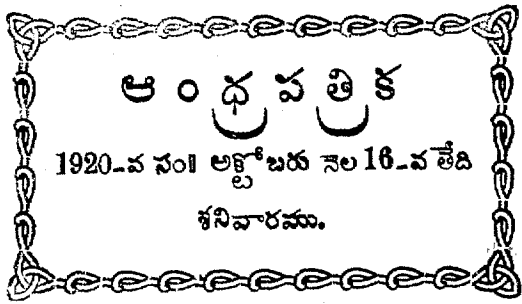
శాచనసోమని యోత్రహరివంశము, మహాకేసింగన్న
బానశాసితము, జక్కయ విక్రమార్కచరితము, అనంతామా
త్యుని భోజరాజమును, వినుకొండ వల్లభరాణిని క్రీడాభి
రామము, గౌరవమంత్రి వావిళ్ళద్రోహభ్యాసము, దక్షవల్లి
దక్షన్నాపాతకతూటాభ్యాసము, భైరవకవచ శ్రీరంగమాహా
త్యము, కేతవమంత్రి కాదంబరి మొదలగు గ్రంథములు సం
స్కృతకావ్యభాషాంతరములై, పురాణసంప్రదాయముల గొం
చెను కొంచెను కదంబుకొనుచు, ప్రబంధనిర్మాణమునకుఁ
బోవకములై విరాజిల్లఁచి ఇంద్రునిగ్రంథమును శృంగుముగఁ
బ్రబంధనిర్మాణమునకుఁ గారణమయినది యనువుచే నునగును.

ఈవిధముగ శ్రీనాథుడు మొదలు సంస్కృతమునందలి మనోహరములు, మపయోగకరములు నగు క్రీస్తుదృశ్యత్రయంధములు తెలుగులోనికి జంపువులుగా మాటాటి పురాణశబ్దంధములకు సమమ గొలుసులలోనికిక్కాములనలి సుఖపరిచినది. మనకవులు త్రవలినవిషయమును బ్రబంధరూపముగ నే ప్రాయోగి కిచ్చుచుండి, సంస్కృతమునందలి నాటకములు త్రబంధమార్గమున నుడివిరి. నిఘంటువులు వెదల్గుంధములు నటే నడివిరి.

ఒక్కటి చూడండి. మనము చూచుచుండగా నాం
నేను వాద్యమును వదిలి భాగీరథులవంటిది మన భావనాని
కెట్లు వచ్చినది వర్ణించుచు. మొదట టెన్సియన్, వర్క్,
వర్క్, ప్లెజర్, కీల్సు వంటివలన్ని గీతములు పాఠకాలలో
విద్యార్థులుగా నుండి చదివెడిమి. అది బీకలనీకముగఁ జదివి
భాగముల గ్రహించి యుపదించెడిమి. ఇట్టివి తెలుఁచున లేవ
యని భాగించెడి విచారింపెడిమి. అప్పు నెలకబాగుగ నుం
డెడి దని నిట్టూర్పు చెడిచెడిమి. అమెలుఁచు లాంగ్లేయులు
రానివారికి నాపించుటకఁ జదివి యర్థము చెప్పెడిమి. య
భామాలముగ భామాలికికరించెడిమి. కొన్నిటి ననుసరించి
మనదేశీయుల రచనలనుట్లు చేసికొంటిమి. ఇప్పు డట్టిస్వరం
త్రగీతముల మనమువలె గీతమాలికలుగా ద్విపదమాలికలుగా
వ్రాసి మనల నానంద పెట్టుచున్నార మనభూత్యులు కరక
ములు కీర్తనలు మొదలగు భాగీరథులు (Lyrics) వ్రాసియే
యున్నారు. కాని వానియందలి రచనాను మనపండితు లంక
గా గ్రహించినట్లు కనఁబడదు. అంగ్లేయులన్ని గీతములన్ని
యు మనకీర్తనలవలె వ్రాడఁదగినవేకాని వర్ణములవలెఁ జరు
వఁదగినవి కావు. అఁగగా వారిభాగీరథులు మనకీర్తనలవంటి
పాటలేకాని పద్యములు కావు.

ఇట్లే మనకుఁ దెలియకుండ నాంగ్లేయ వాఙ్మయమునకు
రక్తము మనకుఁ గలుగుచున్నట్లే, సంస్కృత వాఙ్మయమునకు
దలి కావ్యజాల మనునరణులలోని కిగినది. మనపూర్వమును
వాఙ్మయ చరిత్ర గ్రహించి యానందింప పురాణముల రాజులకు
సంస్కృతముననే వినిపించి యర్థము చెప్పిరి. ఇదియే పురాణ
తత్వమైనది. రాజాజ్ఞచేత దేశాంకున రచియించిరి. పురాణ
ములు వ్రాయ నోవిక గెనివారు, పురాణములకంటె సంస్కృత
కావ్యకాటకములు మనోహరము లనుగొనినవారు సంస్కృత
మధ్యమించునవ్వను నాని మెఱుంగు లాంధ్రులకుఁ జూపు
టకుఁ చదివినవానిని భాషాంతర మొనర్చిరి. ఇది రెండవదక యను
చెప్పవచ్చును.

దర్శనీ సంవత్సర పంచాంగము. శ్రీహదవారిది. అనేక
ధర్మశాస్త్ర విషయములు కలవు. 4-కి తక్కువ పంపము,
గంధర్వభార్యసీ, రాయవరం, (గోదావరి)

ఇంపీరియలిజము : ప్రపంచదుస్థితి

ప్రపంచములో నన్ని భాగములందును పెద్ద పెరిగిన అశాంతికి, ఇంపీరియలిజమే ముఖ్యకారణమని చెప్పవచ్చును. ఇంపీరియలిజము అన్యదేశములను కబళించుట, అన్యప్రజలపై రాజ్యమేలుట, ప్రజాసామాన్య జేమమును పాటింపక ఏకొలదిమంది లాభముకొరకే నేర్పాటుల జేయుట, మొదలగు వనలక్రింద కరిణమించినది. యూరపు ఖండమునం దిది ఘనీభవించినది. దీనికి ప్రజల సౌఖ్యము, స్వేచ్ఛ లక్ష్యములు గావు. ప్రజలస్వాతంత్ర్య మెటుబోయినను, అధికారము, కరిషవము, ప్రపంచాధిపత్యము, దీనికి ముఖ్య లక్ష్యములు. ఇంపీరియలిజము గడ్డకట్టుటచేతనే యూరపులో ప్రపంచయుద్ధము జరుగవలసి వచ్చెను. ఇంపీరియలిజము నవలంబించెడి జాతులన్నియు, ప్రపంచాధిపత్యమును బాంఛించుటచే, వీరిలో వీరికి మనఃస్పర్ధలను పోరాటములును ఉడయింపక మానవు. ఒకరి దురాశ నింకొకరు అడచుటకు సహజముగ బ్రయత్నింతురు. వీరిలో వీరికి కొంతకాలము సంధి గడురును. ఆ సంధి చిరకాలము మాత్రము నిలువనేరదు. యూరపులో బలముగలజాతులు, బలహీనముగనున్న ప్రాచ్యదేశముల నింతవరకును కంచుకొనుటకు ప్రయత్నము జేసినవి. ఈ ప్రయత్నములో, నన్ని తగాదాలయినను పొడనూపినవి. జర్మనీదేశ మన్నిటినిమించి, బాగ్దాదులైలును నిర్మించి, ఆసియా ఖండమున స్థావర మేర్పరుచుకొన జూచినది. ఇటీవల ముగిసిన సంగ్రామము, జర్మను దురాశ సంతరింపజేసెను. ఇంపీరియలిజము, వెనుకటి సంగ్రామముతో సంతరించునని తలచిన వారియొక లడి యాశలయ్యెను. స్వయంనిర్ణయ మాత్రము గాలి కెగజుటకడెను. నానారాష్ట్రసంఘము, సంధి నిబంధనలు, ఇదివరకే కలుకుబడి గలిగియున్న జాతుల యధికారమును మరింత ప్రబలజేసెను. మాండేలు లనుచేరుతో, ప్రాచ్యఖండము వివిధ జాతుల యధీనముక్రిందకు వచ్చెను. తురుష్క దేశములు, ఫ్రెంచి, ఇంగ్లీషువారల యధీన మయ్యెను. వీరల సామ్రాజ్యము వెనుకటికన్న గూడ విస్తరించెను.

సంగ్రామమువలన, ఇంపీరియలిజము తగ్గి ప్రపంచస్వేచ్ఛ ఎక్కుడగుటకు మారుగ, ఇంపీరియలిజము మరింతగ విజృంభించెను. దీని కర్మవసాతి మేమి? యూరపియనుజాతుల సామ్రాజ్యము పెరిగినమాట నిజమే. ఆసియాజాతుల స్వాతంత్ర్య మొకను క్షీణించినది. ఇంపీరియలిస్టుల కిది లాభకరముగ గాన్పించినను, ఇందలి లాభముకన్న నష్టమే అధికముగ సిద్ధించునని, ప్రస్తుతకరిస్థితులు గోచరింపజేయుచున్నవి. ఇంపీరియలిజమును క్రతి ఘటించుటకు, బాల్కనికము జనించినది. అది దుస్యాయంచే గాక ప్రాన్సు, ఇంగ్లండు, ఇటలీ, జర్మనీ, ఆస్ట్రీయా, మొదలగు యూరపియను దేశములకు గూడ నెగబ్రాకుచు, యూరపుఖండము సంతను కలవరపెట్టుచున్నది. ఇంతటితో నాగక, అశాంతిపూరితమైయున్న మహమ్మదీయ ప్రపంచముతో చేతులగలుపుచున్నది. భారతదేశపు మహమ్మదీయులు నెత్తిన నోరువెట్టుకొని, తుర్కీ సామ్రాజ్యమును విచ్ఛిన్నము చేయవలదని, యూరపియను జాతులతోను, సంధిసభవారితోను అనేకభంగుల విన్నవించిరి. కాని వారి విన్నవము లాలకింపబడలేదు. తుర్కీనామమాత్రము గావించబడి, తురుష్క సామ్రాజ్యము విచ్ఛిన్నము చేయబడినది. ఇందుచే మధ్యఆసియా యందలి మహమ్మదీయ క్రవంచము తల్లడిల్లియున్నది. దీనిని సంధుగ జేసికొని బాల్కని విక్కులు విజృంభించ జూచుచున్నారు. ఆసియా యంతయును, యూరపియను స్వార్థకర త్వము మూలమున, కలవరపడుచున్నది. కడచిన సంగ్రామము, కలహబీజములను యూరపునందే పూరిగ దొలగించలేకబోయెను. ఇందుకు దోషగ ఆసియా ఖండమునం దని మొలకెత్తి త్వరితముగ బెరుగుచున్నది. ఇంపీరియలిజము మూలమున, ప్రపంచ మెంత సంక్షోభము జెందుచున్నదో, కనుగొనవచ్చును.

తుర్కీవారల దుష్పరిపాలనము నుండి తప్పించి, సిరియా మెసపొటేమియా ప్రజలకు సౌఖ్య మొనగూర్చి, వానినమ్మతితో కరిపాలించి, త్వరలో నాభాగములను స్వతంత్రరాజ్యములుగ నొప్పుట కేర్పడిన మాండేలు లిప్పుడేరితిన నుచయోగించబడుచున్నవి? అరేబియా ప్రజలు తిరుగుబాటు జూపుచున్నటులను, వారి తిరుగుబాటు నడచుటకు హిందూ దేశ సైన్యము లుచయోగించబడుచున్నటులను, అనుదినము వార్త లేతెంచుచున్నవి. మాండేలులు, ప్రజల యిష్టము ననుసరించి, విధింపబడవలయు నని, సంధినిశాసనములు దెలుపుచున్నవి. అరబ్బుల తిరుగుబాటులు చూడ, వారియిష్టము ననుసరించి కరిపాలన జరుగుటలేదని తెల్ల మగుచున్నది. స్వతంత్రరాజ్యముగ నుండవలసిన మెసపొటేమియా, సిరియాలలో, అధికార వర్ధపు కద్దతులను ప్రవేశపెట్టుటచే, కలిగిన ఫలిత మిది యని చెప్పవచ్చును. ఇంపీరియలిస్టులు పిడుగునకును బిజ్జుమునకును ఒకటే మూత్రమును ప్రయోగించుచున్నారు. మెసపొటేమియాలో మాండేలును సమవుటయనిన, హిందూ దేశమును కరిపాలించుటవంటిది గాదని వారికి స్ఫురించుట లేదు. కరాఫీజాతులను పాలించిన విధముననే అరబ్బులనుగూడ పాలించుట, మాండేలు కద్దతిలో జేరదు. మాండేలుకద్దతి యనిన, భూమ్యాక్రమణమునకు మరియొక నామ మని చెప్పినవారి భావినూచన సరియగుచున్నది. కర్జను ప్రభువువంటి ఇంపీరియలిస్టు లీయంత్రమును సదుత్తముండ, సందర్భములు వేరొకవిధముగ నెటుల కరిణమించును? ఇంపీరియలిజమువలన కలిగెడి నష్టము లింత స్పష్టముగ నిదివర కెన్నడును కనిపించియుండలేదు. ఇంపీరియలిజమునకు గల మేలి మిప్పుత లన్నియును దొలగిపోయి దాని నిజస్వరూప మిప్పుడు బయల్పడుచున్నది. ఇంపీరియలిజము తొలగిపోయి, దానిస్థానమును స్వయం నిర్ణయవిధాన మాక్రమించుటకు, ప్రపంచము నకు నిజస్థితి గోచరించుట అత్యవసరము.

కాలస్యభావ మట్టిప్రబోధమును గలిగించుచున్నది. ఇంపీరియలిస్టులు గూడ, తమచర్య లెట్టి విషమస్థితిని దెచ్చిపెట్టుచున్నవో కనుగొనుచున్నారు. మధ్య ఆసియా సంఘ సమావేశమునకు, కర్జనుప్రభువు అధ్యక్షత వహించుచు, మధ్య ఆసియా అంతయు ఆందోళనాపూరిత మైయున్న దనియు, క్రొత్తప్రభుత్వములను స్థాపించ ప్రయత్నములు జరుగుచున్న వనియు, అందుచే నూతనసమస్య లనేకము లుడయించుచున్నవనియు, ఈ సమస్యలను కరిష్కరించుటకు హిందూ దేశము భద్రముగ నుండవలయుననియు, విగిలిన దేశములు శాంతిసంతముగ కరిణామము గాంచుటకు మార్గముల సరయవలయుననియు, ఇక ముందునుండెయ్యి బ్రిటీషువారు ప్రదేశమును కబళించుటకు బూతుకొనకూడదనియు, మధ్య ఆసియాలో బ్రిటీషు సామ్రాజ్యము నికముం జేమాత్రము విస్తరింప జేయకూడదనియు, దువస్య సిందిరి. అంతు పొంతులేక, నవ్యదేశముల పాత్ర మింది సామ్రాజ్యమును విస్తరింపజేయుట లాభకరముగాదని, ఇన్ని నాల్గకు కర్జనుప్రభువు గూడ గ్రహించెను. మహమ్మదీయుల విన్నవములను ఆంగ్లదేశమంతయు మొదటనే ఆలకించి, తదను గణముగ నడచినచో, ప్రస్తుతవిషమస్థితి యుడయింపక బోయెడిదే. మధ్య ఆసియా యంతయు కలవరపూరితమై యుండకబోయెడిదే. ఆంగ్లోవర్షియను ఒడంబడికను కర్జియా ప్రభుత్వమువారంగీకరింపనిచో, ఆ బాధ్యత వారిపై ననే నిలిచి యుండునని, కర్జనుప్రభువు భయపెట్టుచున్నారు. నానారాష్ట్రసంఘ మొకటి ఏర్పడి, ప్రపంచ శాంతిని రక్షించుటకు బూనియుండ, ఒకదేశము నడును వేరొకదేశమునకును ప్రత్యేక ఒడంబడిక లేక యుండవలయునో, తెలియకున్నది. ఇట్టి ఒడంబడికలు కలతల జెంచుటకు దప్ప కలతల సంతరింపజేయుటకు ఉపయోగపడజాలవు. మరియొక విషయము నేటితంత్రవార్తలలో గలదు.

కర్జియాలో నింకను బ్రిటీషు సైన్యము బున్నది. ఇందుకు, సైనికాధికారులుగాని, చర్చి హిల్ గారుగాని బాధ్యులవారనియు, కర్జుగారి కట్టుదలచేతనే అది కర్జియాలో నిలచి యున్నవనియు, యాక్కుమైరు పోస్టు కత్రికకు లండను విలేఖకుడు వ్రాయుచున్నాడు. కర్జనుగారినింకను హిందూ దేశములో దగుల్కొనిన బహదూరు కద్దతి విడువకున్నది. మెసపొటేమియా కరిపాలనముగూర్చి కర్జనుప్రభువు మాయూలు ప్రపంగమునే గావించెనుగాని, నూతనస్వేచ్ఛను నవలంబించవలసిన యావశ్యకతను జూపలేదు. ప్రపంచ దుస్థితిగూర్చి తలపోయువారికి, మనము కలవరపడకమానదు. ఇంపీరియలిస్టులుగూడ ఏమియు దోచక, కొట్టుకొను చున్నారు. ప్రస్తుత విషమస్థితి దొలగిపోవలయు ననిన, మార్గ మొక్కటే గలదు. ఇంపీరియలిజమునకు ఆధునిక ప్రపంచమున స్థానములేదు. స్వయంస్వయాధికారమును ప్రతిజాతికిని ప్రసాదించవలెను. నానారాష్ట్రసంఘ మన్నిజాతుల స్వాతంత్ర్యమును సంతోషించుటకు గడంగవలయును. చిన్న పెద్ద యరు భేద ముండకూడదు. మహమ్మదీయుల వాంఛలను సంతృప్తి పఱుచుటకు తుర్కీ దేశపు సంధినిబంధనలను వెంటనే మార్పుజేయవలయును. కరాఫీజదేశములకు వెంటనే స్వాతంత్ర్య మొనగవలయును. వివిధ జాతుల కరస్పరసంబంధములను, మంత్రాంగముచే గాక ధర్మముచే నిర్ణయింపవలయును. అన్నిజాతులను ధర్మాచరణమునకు బూతుకొన్నప్పుడు, ఒకజాతి వేరొకజాతిని కరిపాలించుట ప్రపంచాధివృద్ధికి దోహద మొనగదని తేలుచును. ఇంపీరియలిస్టులకు ప్రబోధము గలిగించుటకే, గాంధీ మహాత్ముడు నూతనోద్యమమును ప్రారంభించి యుండెను. ఈయుద్యమము కొనసాగునడల, ప్రపంచదుస్థితి దొలగిపోగలదు. మానవసౌభ్రాతృత్వము స్థిరపడగలదు. ప్రపంచశాంతి శాశ్వతముగ సంతోషితము గాగలదు.

ననియు, ఈ సమస్యలను కరిష్కరించుటకు హిందూ దేశము భద్రముగ నుండవలయుననియు, విగిలిన దేశములు శాంతిసంతముగ కరిణామము గాంచుటకు మార్గముల సరయవలయుననియు, ఇక ముందునుండెయ్యి బ్రిటీషువారు ప్రదేశమును కబళించుటకు బూతుకొనకూడదనియు, మధ్య ఆసియాలో బ్రిటీషు సామ్రాజ్యము నికముం జేమాత్రము విస్తరింప జేయకూడదనియు, దువస్య సిందిరి. అంతు పొంతులేక, నవ్యదేశముల పాత్ర మింది సామ్రాజ్యమును విస్తరింపజేయుట లాభకరముగాదని, ఇన్ని నాల్గకు కర్జనుప్రభువు గూడ గ్రహించెను. మహమ్మదీయుల విన్నవములను ఆంగ్లదేశమంతయు మొదటనే ఆలకించి, తదను గణముగ నడచినచో, ప్రస్తుతవిషమస్థితి యుడయింపక బోయెడిదే. మధ్య ఆసియా యంతయు కలవరపూరితమై యుండకబోయెడిదే. ఆంగ్లోవర్షియను ఒడంబడికను కర్జియా ప్రభుత్వమువారంగీకరింపనిచో, ఆ బాధ్యత వారిపై ననే నిలిచి యుండునని, కర్జనుప్రభువు భయపెట్టుచున్నారు. నానారాష్ట్రసంఘ మొకటి ఏర్పడి, ప్రపంచ శాంతిని రక్షించుటకు బూనియుండ, ఒకదేశము నడును వేరొకదేశమునకును ప్రత్యేక ఒడంబడిక లేక యుండవలయునో, తెలియకున్నది. ఇట్టి ఒడంబడికలు కలతల జెంచుటకు దప్ప కలతల సంతరింపజేయుటకు ఉపయోగపడజాలవు. మరియొక విషయము నేటితంత్రవార్తలలో గలదు.

కర్జియాలో నింకను బ్రిటీషు సైన్యము బున్నది. ఇందుకు, సైనికాధికారులుగాని, చర్చి హిల్ గారుగాని బాధ్యులవారనియు, కర్జుగారి కట్టుదలచేతనే అది కర్జియాలో నిలచి యున్నవనియు, యాక్కుమైరు పోస్టు కత్రికకు లండను విలేఖకుడు వ్రాయుచున్నాడు. కర్జనుగారినింకను హిందూ దేశములో దగుల్కొనిన బహదూరు కద్దతి విడువకున్నది. మెసపొటేమియా కరిపాలనముగూర్చి కర్జనుప్రభువు మాయూలు ప్రపంగమునే గావించెనుగాని, నూతనస్వేచ్ఛను నవలంబించవలసిన యావశ్యకతను జూపలేదు. ప్రపంచ దుస్థితిగూర్చి తలపోయువారికి, మనము కలవరపడకమానదు. ఇంపీరియలిస్టులుగూడ ఏమియు దోచక, కొట్టుకొను చున్నారు. ప్రస్తుత విషమస్థితి దొలగిపోవలయు ననిన, మార్గ మొక్కటే గలదు. ఇంపీరియలిజమునకు ఆధునిక ప్రపంచమున స్థానములేదు. స్వయంస్వయాధికారమును ప్రతిజాతికిని ప్రసాదించవలెను. నానారాష్ట్రసంఘ మన్నిజాతుల స్వాతంత్ర్యమును సంతోషించుటకు గడంగవలయును. చిన్న పెద్ద యరు భేద ముండకూడదు. మహమ్మదీయుల వాంఛలను సంతృప్తి పఱుచుటకు తుర్కీ దేశపు సంధినిబంధనలను వెంటనే మార్పుజేయవలయును. కరాఫీజదేశములకు వెంటనే స్వాతంత్ర్య మొనగవలయును. వివిధ జాతుల కరస్పరసంబంధములను, మంత్రాంగముచే గాక ధర్మముచే నిర్ణయింపవలయును. అన్నిజాతులను ధర్మాచరణమునకు బూతుకొన్నప్పుడు, ఒకజాతి వేరొకజాతిని కరిపాలించుట ప్రపంచాధివృద్ధికి దోహద మొనగదని తేలుచును. ఇంపీరియలిస్టులకు ప్రబోధము గలిగించుటకే, గాంధీ మహాత్ముడు నూతనోద్యమమును ప్రారంభించి యుండెను. ఈయుద్యమము కొనసాగునడల, ప్రపంచదుస్థితి దొలగిపోగలదు. మానవసౌభ్రాతృత్వము స్థిరపడగలదు. ప్రపంచశాంతి శాశ్వతముగ సంతోషితము గాగలదు.

సీసేటునభ: ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయ తీర్మానము

(-01)-

భాషా ప్రయత్నముగ విశ్వవిద్యాలయములను నెలకొల్పవలయునను, నూత్రమును సీసేటు నభ వా రంగీకరించి, ప్రభుత్వమువారి రట్టి వాంఛను నభవవరకు గోరవలయునని న్యాయమూర్తి శేష గిరి అయ్యురగారు నిన్నటి సీసేటునభలో నొక తీర్మానము నువపాదించిరి. దీనికి చివర, ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయమును వెంటనే నిర్మించవలయునని చేర్పబడి, సి. రామలింగారెడ్డిగారి నొక సవరణ నువపాదించిరి. ఇందు కనుకూలముగ శేష గిరి అయ్యురగాడు, శ్రీనివాసయ్యగారు, డి.బి. రామ చంద్రరావుగారు మొదలగువారలు ఆంధ్రవిశ్వ విద్యాలయనిర్మాణ మవసరమని చెలిపిరి. కాని, ఇందరు నోబిలు కళాకాలాధ్యక్షు లగు రివరెండు వెగ్గారామారామమండ్రుకు వ్యతిరేకముగ మాట్లాడిరి. ఆంధ్రదేశములో ఇంతకాలమునుండియు నివ సించుచున్నను, ఆంధ్రుల యాశయము లెవ్వ యో వెగ్గారివంటి మిషనరీలు గ్రహించకాలక, కూకట్ల మండూకములవలె పంచరించుచున్నారు. తుదకీ తీర్మానము సవరణలో గలిసి సీసేటునభ వారిచే సంగీకరింపబడెను. దేశకర్షితులబట్టి ప్రస్తు త తరుణమునందీ తీర్మానము ఆంధ్రులలోనున్న హామీ గలిగించకపోయినను భావల ననుసరించి రాష్ట్రములను విశ్వవిద్యాలయములును నిర్మించ బడవలయునను సిద్ధాంతము ఎల్లరచే నిపు డంగీక రించబడుచున్నదని గ్రహించవచ్చును. ఆంధ్రో ద్యమము దేశభావల కెక్కుడు ప్రాముఖ్య మొన గిసింది. స్వస్వరూపమును విడిచి, ఏదానియు నభి వృద్ధిగాంచకదని, స్పష్టపరచినది. దేశ పున ర్నిర్మాణమేవద్దతుల ననుసరించి జరుగవలయునో, బోధించినది. ఆంధ్రోద్యమము ద్వేష ప్రధాన మని యానుమానించిన ద్రావిడులను నియతమొ ల్పి దుర్భాషలోనుండి విడిపించి, ఆంధ్రోద్య మాశయముకల్ప వారిని గాఢాభిమానుల గావించ గలిగినది. ఆంధ్రోద్యమవచిత్రత కిది విదర్శనము. గాంధీమహాత్ముడు సంకల్పించిన నూ తనోద్యమమునకు ఆంధ్రదేశమునందీదివరకే బీజ ములు నాటబడియున్నవి. స్వభావమీదను, స్వీయ సాంప్రదాయములమీదను ఆంధ్రుల కిది వరకే యాభిమాన మేర్పడినది. అట్టిస్థితిలో జాతీ యవిద్యనుగూర్చి గాని స్వదేశోద్యమమునుగూర్చి గాని, ప్రబోధము గలిగించడి ఏయద్యమ మయి నను ఆంధ్రులలో సర్వరమగ వ్యాపించుట వింత లోనిది గాదు. ఆంధ్రోద్యమము నూతననిర్మాణ మునకు బునాదుల నేర్పరచినది. ఆంధ్రుల లో ప్రబోధము గలిగించినది. ఆంధ్రులభివృద్ధి గాంచుటకు అటంతములు చాలవర కిపుడు దగ్గిపోయి నవి. ఆంధ్రులు త్వరిత గమ్యస్థానము జేరెదరను టకు సందియము లేదు.

శుద్ధస్వదేశీనభ: నెల్లూరు

నెల్లూరునందు శుద్ధ స్వదేశీ సభ యొకటి స్థాపింపబడి, చురుకుగ పని జేయుచున్నందుల కెంతయు సంతసింపవలయును. గాంధీమహాత్ముని సందేశానుసారముగ, వారి ఆశ్రమమున శిక్షబడ సిన చతుర్వేదుల వేంకటకృష్ణయ్య ప్రభృతుల ప్రోత్సాహముచే, నిది నెలకొల్పబడినది. ఇందు రాటములలో తయారు జేయబడిన నూలుతో దుప్పట్లు, తుండ్లు, చొక్కాగడ్డలు మొదలగునవి తయారుచేయబడుచున్నవి. ఇట్టి సంఘములు దేశ మునందంతటను విరివిగ నెలకొని దేశపు ఆర్థిక దుస్థితిని కాపుగాక!

వింతవార్త

బర్మాలో హెంజెడావద్ద నొక బుద్ధునిశిలా విగ్రహమునకు మనుజులకువలె చిరు చేతులు పోయియున్నవనియు, విగ్రహ చుట్టూ ప్రభుత్వ ఇటునిటు నూగుచున్న దనియు, వందలకొలది ప్రేక్షకు లా విచిత్రమును జూచుటకు వెడలుచున్నారనియు నేటి తంతివార్తలలో గలదు. ఆత్మకై విజృంభించు చున్న యిక్కలమున రాతివిగ్రహములకు గూడ చైతన్యము గలుగుచున్నది కాబోలు!

డయరునిధి

మాన్సింగుపోస్తుకత్తిక స్థాపించిన డయరు నిధి, 21 వేల సవరణల మొత్తము దాటిపోయె నట! చిసేంటు శ్రీనివాసశాస్త్రి ప్రభృతు లీ విష యమును గుర్తించుట భావ్యము. ఇట్టిస్థితిలో సహ కారమువలన ఆత్మగౌరవము నిల్చునేమో వారు చెప్పవలయును.

నెల్లూరుమండల అవసరమహాసభ.

నెల్లూరునందు సమావేశము.

ఆగ్టోబరు 28-వ తేది.

శ్రీమత శ్రీ. సి. వెంకటరామయ్యగారి యజ మాన్యమున, నెల్లూరుమండల అవసర మహాసభ, నెల్లూరు పుర మండలమునందు, రాగల శనివారము ఆగ్టోబరు 28 వ తేది ఉదయము 8 గంటలకు సమావేశమగును. శ్రీమత తిక్క వరపు రామరెడ్డిగారు ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షులుగను, శ్రీమత బి. అబ్బాస్వామి అయ్యగారు కార్యదర్శిగను, నియమింప బడిరి. నెల్లూరుమండలమునందు సహాయ నిరాకరణోద్యమ మున వ్యాపించుటకు ఈ సభ యుద్దేశింపబడినది. (తతి నిధుల కనుమ తిలకముచూడవలెను. తతినిధులు, ఉద్యమా కలంబకులు సభ కావాలియనును. (తంతి)వార్త)

సహాయనిరాకరణము

దక్షిణజిల్లాలు.

తిరుచనాపల్లి ఆగ్టోబరు 11:— సంతచాడిలో నొక గొప్పసభ జరిగెను. 8000 మంది హాజరైరి. అందెక్కడమంది వర్తమాన. పంజాబు, కిలాఫత్ విషయములలో వ్యాధులు జరుగువరక, ఓట్ల నిశ్చయలనని, తత్పరకై జవప్రసంగిరి. రాతి 8 గంటలకు మధురమంది సి. రాజగోపాలాచారి, దా క్త రాజన్ గార్లు విచ్చేసి యువప్రసంగిరి 9 గంటలకు సభ ముగిసెను.

పాల్ఘాటు, ఆగ్టోబరు 18:—12 వ తేది (శాక: కాలమునకు సి. రాజగోపాలాచారి, దాక్త రాజన్ గార్లు విచ్చేసిరి. బహువర్ణమున జేవాలయ మైదానంలో నొక గొప్ప బహిరంగ సభ జరిగెను. ఎన్. కె రామస్వామి అయ్యగారు కార్యదర్శి త హిం తిరి గంధి గారి సిద్ధాంతమున కనుకూలముగా గ్రామము లలో చేత్రాల్లు చేయించుట కొక సంఘ మేర్పరచబడెను. ఎల్. ఏ. కుబ్జరామయ్యగారు, డి. ఆర్. కృష్ణస్వామిఅయ్య గారు, ఇ. రామస్వామిఅయ్యగారు, విశ్వభాషమిన గార్లు మున్న గువారు తత్సంఘములో సభ్యులుగా నుండిరి.

కల్లికోట ఆగ్టోబరు 18:—మాల్వీయూరవాసాపేట, దాక్త రాజన్, సి. రాజగోపాలాచారిగార్లు 18 వ తేది మ ధ్యాన్నామనకు విచ్చేసిరి.

నమదశిరమన సాయంకాలమున, 5000 మంది, స భ్యులలో నొకసభ గూడెను. హజీదావూద్ సులేమాన్, రంగిలా, నేట్ గార్ల కార్యదర్శి హిం తిరి. సహాయ నిరాకరణ ణోద్యమముయొక్క మార్గోద్దేశము, కార్యక్రమము, సభ్యు లు చేయవలసిన విధ్యుక్తధర్మాలు, నియోజకవర్గమువారి యె డుటనున్న సమస్యలు విపులముగా, తెలియపరచబడెను. అత్యు త్సాహముతో సహకారము లొలకంతబడెను. వైప్రచారకులు నేటిదిసము తలచేరి వెలిరి.

ఆగ్టోబరు 18 వ తేదిని అందములో "కార్తీకమాస" గా జేర్చెను 16 వేళ్లు అందును.

స్థానిక వార్తలు

—:—

మదరాసు శాసనసభ:—అనేకుల ప్రోత్సాహ మువలన నెల్లూరుజిల్లా రాజ్ కిరితపతి నాయుడుగారు మద రాసు శాసనసభకు అభ్యర్థులుగ నుండుమని మాకు మరల తెలియజేసి గారు.

సవరణ:— "శ్రీ వెంకటగిరి జమీదార రాజాగారికి తి.కాడకాపురమునకు శ్రీరాజావెలికాని ధర్మారాధనింగారి జమీదారు ఇచ్చి వివాహము చేయుటకునుండి నిశ్చయించి యున్నారు అనునంగిరి నిశ్చయముగాదని వెంకటగిరిమం. 2 వ త వార్తాచున్నాడు."

పితాపురము రాజాగారు:—వైశ్యుల సలహాచేత ను, ఆశోగ్యులు చెయినను భయముచేరకు పితాపురమురాజా గారు స్త్రీబుక్కాస్సు సభ్యుర్యులును వదలకొనకున్నాడు. తమకు సాయము గావించుమని వాగ్దానముజేసిన కార్లెరత్త రాజాగారు తమకృత్యతన తెలుపుచున్నాడు.

రాయపేట ఓటర్ల సభ:—రాయపేట ఓటర్ల బహిరంగసభ యానెల 18 వ తేది సోమవారము గాను సా యంకాలము 5-30 గంటలకు పీటర్సోన్లనున్న అన్యూక్ కోవిలలోజరుగును. డి. వి. ఎన్. అయ్యగారుకార్యదర్శి త హిం తురు. తత్సంఘమున ఎన్నికల బహిష్కరణమును గూర్చి ఆలోచించురు.

కిలాఫత్ సంఘములు:—ఈ రాజధానిలోనున్న అన్ని సంఘములును, వారి కార్యనిర్వాహణోద్ద్యోగముల జే ర్లను, రాజధాని కిలాఫత్ సంఘమునకును, బొంబాయి రాష్ట్ర యలో, మజగాన్ లోనున్న నెలకొలి కిలాఫత్ సంఘమునకు ను మతతనని రాజధాని కిలాఫత్ సంఘ కార్యదర్శులు వ్రాయుచున్నాడు.

హిందూ తిరులాదేశ్ ఉన్నత పాఠశాల:— ఈ పాఠశాల బాహుర, సంగమముల సభ యానెల 17 వ తేది ఆదివారము గాను సాయంకాలము 4 గంటలకు వై పాఠశాల లో జరుగును. తత్సంఘమున పి. వెంకటాచలయ్యగారు "సంగమముల సంఘ నిర్వాహకకర్త"గా గూర్చి మాట్లాడెద రు. సహాయాధ్యాయులు లూకా "సంగమముల పాఠశాల" సంఘము ను గూర్చి యొక వ్యాసమును చదివెదరు. ఉపాధ్యా యులును సంగమములను రా బ్రాధియుని కార్యదర్శులు వ్రాయుచున్నాడు.

చెన్నపురి ఆంధ్రసభ:—నిన్నిక కారణానికి నూ ర్యారావువంతులుగారు సభ్యుల కాతిభ్య నొందుగిరి. వేటిసం హరవాటకమునందు తృప్తియొకము మనోహరముగ (తదన్విత బడెను. ము. వట్టిరాఘవ. అయ్యగారునుగారు సభ్యులకుమున నూర్యారావు వంతులుగారికి మదములను తెలిపి అన్వేష్య మకృతసరమనియు జాతిమరచిభేద మనర్థమనియు నుడిచిరి. నూర్యారావు వంతులుగారు (తతిరుదనముల సర్పించుచు సభ్యులందలిమానములకు సభాభివృద్ధి కల్పించు (తయత్నింక తనని సభ్యులను చావచ్చునెరిరి. కర్ణాభ్యుత్థానుమర్యోధన కృపాచార్యుని పాత్రధానము తమతమ పాత్రభాగములకు చక్కగా ప్రదర్శించిరి.

కూనూరు వార్తలు

కూనూరు, ఆగ్టోబరు 14:— నీలిగిరి యాపాధ్యాయుల సభ లో రాజున్న సర్వరమగూడె నిలువండి సభను, వస్తువన ర్వవతో జరుపుటవృత్తినినింపబడెను. నెలవలలో గడు పుటకు, చెన్నపురిలో మండుసముక్కటిన్ని తదితరదేశ్ ములనుండి వచ్చువటుకుటిని, క్రైస్తవసంఘ యొకతీసులు సాకర్యార్థము, భవనము గట్టుటకు, ప్ర ఘ ర్య ము వా రు రు 10000 ల నిచ్చుట కొప్పుకొనిరి. ఎన్ రామయ్య వ్రేప్పిగారు నిన్నటి మధ్యాన్నమునండి ప్రేక్షక పాఠశాలవద్ద వచ్చు కము మొదలుపెట్టిరి. తత్సంఘ సాయులంతయు మిన్ను విసిను పాఠశాలలోని నిచ్చువాకుల పిల్లలకు వెల్లును.

శ్రీవక్రకర్తగారు 12 వ తేదిని ఆగ్టోబరు, సభసంగమ మహారాజులకు వందర్శకమిచ్చిరి.

మదరాసు అందు సదర మరాటా రైల్వే కంపెనీ, లిమిటెడ్.

(ఇంగ్లాండులో ఇంకా స్థాపించబడినది.)

నోటీసు.

ట్రాఫిక్ డిస్ట్రిక్టుల, (బ్రాడ్ గేజ్) రైల్వే మిషన్ యందు హెడ్ క్వార్టర్లు స్థాపనలమార్పులు.

నెం. 1, 3, 4 రు, డిస్ట్రిక్టుల హెడ్ క్వార్టర్లు మద్రాసు, బెజవాడ, వాల్తేరుల దుండునల్లు ఈ రైల్వే నైడునందు తెలుపబడినది. 1920-వ సంవత్సరము అక్టోబరు నెల 15-వ తారీఖునుండి ఆ ప్రకారము చర్య, బెజవాడ హెడ్ క్వార్టర్లను తీసివేసి, ఇదివరలో యుండిన టైముటేబిలునందు కూడ కొన్ని సవరణలు చేయబడును.

డిస్ట్రిక్టు హెడ్ క్వార్టర్లు

బిట్రగుంటనుండి (బిట్రగుంట చేరక)

విశాఖపట్టణము. వార్డు వరకు,

డిస్ట్రిక్టు హెడ్ క్వార్టర్లు, కాకినాడ బ్రాంచీలును, క్వార్టర్లు చేరు: తాడేపల్లె (మిటరు గేజ్) తాడే వాల్తేరు పల్లెట్రాన్ మిషన్ మెడ్డు, గుంటూరు

తెనాలి సెక్షన్లు తెరవబడినప్పుడు ఇవన్నియు ఇందులో చేరినవి.

మద్రాసునుండి బెంగళూరువరకు.

మద్రాసు రాణిపేట బ్రాంచి, కె. జి. ఎఫ్. (రాయపురము) రైల్వే, మద్రాసు బీచినుండి బిట్ర గుంటవరకు ఇందులో చేరినవి.

నోటీసు

తిరుమల తిరుపతి, వగైరా దేవస్థానములలో 1920 జూలై, ఆగష్టు, సెప్టెంబరు నెలలలో రాబడిన బంగారు వగైరా వస్తువులు యీ దిగువ కనుపరచినవాటిని, 1920 అక్టోబరు నెల తే 25 ది సోమ వారము వరకు 12 ఘంటలు మొదలుకొని తిరు పతిలో దేవస్థానం ట్రెజరీ ఆఫీసువద్ద ఆదినమున్ను తరువాత యేలం పూర్తి అయ్యేవరకు ప్రతిదినము అదేవేళకు ప్రారంభించి యేలం వేయబడును. యేలములో సవాలు చేయకొరువారు దేవస్థానం కచ్చేరీలో యేలమునకు ముందుగా నఫరు 1 కి రూ 100-0-0 యలు నూరు ధరావత్తు కట్టి యేల ములో సవాలుచేయుటకు అర్హతను పొందవల సినది.

యేలం ఖాయకరచిన విషయమును గురించి శ్రీ విచారణకర్తల వారివల్ల పుత్తర్వు సాదరయిన తేది లాగాయతు 30 దినములలోపల యేలం మొత్తము చెల్లించి లాట్లను పుచ్చుకోవలయును. అట్లు వాయిదాకాలములోపల వైకము చెల్లించి లాట్లు తీసుకొని పొనియెడల వాయిదా మీరిన తేది లాగాయతు వైకం చెల్లించే తేదివరకు దినం 1 కి లాటు 1 కి రూ 2-0-0 లు రెండువంతున జరిమానా చెల్లించి లాట్లు తీసుకొనవలయును.

మూల వివరము : సుమారు మొత్తం.

1. బంగారు దీపా 1 కి కులాలు 80 వంతున 1220 రూ॥
2. బంగారు నాణ్యములు లాటుగా రఖములు 7
3. వెండిదీపా 1000 కులాలు వంతున 6370
4. వెండినాణ్యములు లాటుగా రఖములు 3
5. హాల్ నీఖాలు రూపాయలు 12840
6. తేగదరూపాయలు 3800
7. తేగదపైసాలు లాటుగా రూపాయలు 390
8. తాంబూలు లాటుగా కేర 980
9. రాగివగైరాపాత్రలు వకలాటుగా కేర 370
10. వస్తువులు వగైరాలు
11. కర్పూరమువగైరా చిల్లరజినిసామానులు

దేవస్థానం ఆఫీసు

సి. దొరసామయ్య

విడుదల-18-10-20

దివాను పేషెంటు.

చీకటివేళలో గంటచూచే వెండిరేపులట్ రేడియం గడియారము

ఈ వెండి రేపులట్ గడియారము కలిగిన ధుండుటకు మిక్కిలి అందముగాను మంచి పనితీరుగలిగిన సరియైన కళాన చూపునదిగాను రాత్రిలందు గంటచూచుటకు రేడియం అను వస్తువు సమర్థులది చక్కగా కయ్యించేయబడినది. రేడియం వెండి గడియారము మొత్తము కట్టిన 8-8-0 వైకమున కనుపబడును వెండి స్పింగ్ బ్రా 5 లెట్ గొలుసు 4 రు 2-0-0

సి. వ. చెంగల్రాయ నాయుడు,

నెం 25, పెరుమాళ్ళు/సిడి తోట మొదటి ఏథి, 687 సామకాడుపేట పోస్టు, మదరాసు.

బాయిరత్తును, వృద్ధులకు నోక వరప్రసాదము.

మలబద్ధకమును పోగొట్టి ఆకలిని కలుగజేయుటకును, క్షీణించిన శక్తిని పునరుత్పాదకముగా గలిగించుటకును, సరముల సడలింపును సమర్థవంతముగా మార్చుటకును, పాటి లేని కొవడకును.

40 మాత్రలు గల టిక్ ఒకటి రూ 1-0-0

రాజనైద్య నారాయణజీ కేకవడి,

27 వైకాబాద్ రోడ్డు, మద్రాసు.

మదనకామేశ్వరలేహ్యము

యది మిక్కిలి పీఠ్యవృద్ధి, కాకుత్స్థి, బలము, కలిగించుటలో శ్రేష్టమయినది. మేహము, అత్యుష్ణము, క్యాక్, కుష్ఠము, అతిమాత్రము, మొదలగువాటిని హరించి మంచికాంతిని, పీఠ్యమును, కామమును, యావన సంలీనమును, సంతాప్తాన్ని కలిగించు వరప్రసాదము— 2 దబ్బిలవాలు— 20 రూ దబ్బి 1-4-0 సి. వ. చార్ల కత్తెకము.

శి. వ. అంబకం వెని, ఆయుర్వేద ప్రమాణం.

(2878) పెడేరి, నెల్లూరజిల్లా, (Via) బంగోలు

649 నమకము 1892

బంగారు, వెండి, రత్నములు

నగలును, ఇతర వస్తువులును

కాపాడు యిచ్చిన పుచ్చానికి వైకము ఇవ్వబడును.

ఉమ్మడి రామయ్య శెట్టి,

గురుసామి శెట్టి కంపెనీ,

35, వైకాబాదురోడ్డు, మదరాసు.

సకల నాణ్యములు, పూర్తివేడన కలిగిన భర ఆట కయ్యించుట విశ్రయించుట వంతునమును. కయ్యించు తేదివాటిని అతిశ్రద్ధాగా ఆర్థిక మేరకు కయ్యించు చేసి ఇవ్వబడును. ఒకసారి ఆర్థిక ఇచ్చి సకల కయ్యించు చేసికొన్నవాటి కలన చూ నమకం తెలిసికోవచ్చును.

ఆంధ్రోద్యమము

మొదటి యై దాండ్ర మహావనసభలయందలి

సభ్యుల సంఘాభ్యుదయ, సభాభ్యుదయ, యశశాభ్యుదయ, వారి విశ్రవణములు, సభా తీర్మానములుగలవు.

నెల రూ 1-8-0. పోస్టేజీము.

ఆంధ్రోద్యమ కార్యాలయము, 1, రెండుకట్టెపేట, మదరాసు.

విదేశ తంతివార్తలు

(రైటరు వేరెస్టి)

ఆస్ట్రీయాపిరి (తరుణ).

కర్మను ప్రభువుగారి యువవ్యూహం.

లండను, ఆక్టోబరు 18 — నిన్న రాత్రి 'నెట్టు' వీడి. యను సానైటీల సాంవత్సరపు వి దు లండనులో జరిగెను. సానైటీ లెన్యూను కర్మను ప్రభువుగారి యా సమయమున శభాభ్యుదయం గలిగింది. కార్నాట్ ప్రభువు, కాలిడను మహారాజు మొదలగువారు చాలయండి సభకు వచ్చిరి. కర్ ఆర్థు హర్షింజి కర్ టోన్లువచ ప్రభుత్వ కర్ మియ్యచ హర్షింజి గారిట్లు చెప్పిరి. నెట్టు అనియో యంతయు అంతోశము తో నిండియున్నది. లండన్ ప్రభుత్వము సేర్వరముల కవడి వారు ప్రయత్నించుచున్నాడు. క్రొత్తక్రొత్త సమస్యల నన్న టి కరివ్కరింపఁగి కచ్చుచున్నది. ఈ సమస్య లెట్లు కరి వ్కరింపబడునో చాల బాగ్ కర్తగా చూడవలయును. వాటికిని హిందూజాతీ సంక్షయమునకు చాల సంబంధమున్నది. ఆజీ కములందు కర్మలో నులభముగ నెట్లు కాంతిని నెలకొల్పర చున్నాడు అంకె చూచి కర్తాని నాలో చింపవల సీ యున్నది. మధ్య ఆసియా ఖండమున విడిచి సామ్రాజ్యమును నెలకొల్పుచున్నట్లు అన్నియు శాస్త్రముగ విధులయినవని మనము గ్రహించవలయును. ఇకముందు మనము దేశముల శాస్త్రములను కర్తరి కవలం బించుటకంటె, దేశములందు బాగుగ కాంతిని నెలకొల్పి సభితి సవలంబించవలయును. మహావీరులములో దీర్ఘకల్ప ముల సేర్వరములయును. మహాశ్రేయములో కాంతిని వోని గూర్చి బ్రయత్నించవలయును; ఈపాడు దట్టముగ నుండు సమయమున దురదేర గలవల తావులను చూడవలయును.

పారిశ్రామిక దేశములమార్చి కర్మను ప్రభువుగారిట్లు చెప్పిరి.—పారిశ్రామిక మనకును చాల స్నేహము కుడిది. వారిలో స్నేహమును బాగుగ నింపుకొనుటకు మనము ప్రయత్నించిరి. ఒకొక్క దా ప్రయత్నములు మనకు చాల కష్టముగ నుండెను. అంగ్లోవెర్మియును సమాధానము పాశ్చాత్యుల స్వాతంత్ర్యమును కృత్రిమముగా గావించు నట్లేమిట బడినది. దీని ప్రభుత్వమునాడు, గార్ల మెండువాడును అంగ్లోవెర్మియును సని నాకోరి. నాకోరిక లిందుల కంగీకరించు నెడల వెర్మి యాలో కాంతిని నెలకొల్పుటకు ప్రభుత్వమునాడు మంజూరీ వము సవలంబించెదను. పారిశ్రామిక ప్రభుత్వమునాడు నెలకొల్ప (ప్రకారము సడచుకొనక పోవునెడల అటువై సంభించుదా నికి వారే బాధ్యులుగ నుండును. నాకోరికయును పారిశ్రామిక స్వతంత్రదేశముగ నుండవలయునకు ఆ దేశలోని ప్రభుత్వ మునా రిట్లుకేరించుచున్నాడు. పూర్వసాంప్రదాయములకంటె ర మిళుండుగూడ స్వతంత్రముగ నుండగ నెడల దానికి సహాయము చేయవలయునయ్యామియును దేశముయొక్క సలక సహాయముల ప్రకారము నడచుకొనుట దానికి లాభకరము.

మెసపటామియా

మెసపటామియానుండి తెలియ యాకాల్పువేరిక యై కొట్టకొలది భూముల తెచ్చించుచు నచట నెలకొల్పియు నుంచ గలదని ఎరుకు భూనింతజాలయ యుద్ధమును చుం దున్న ప్రభుత్వకర్తరి తొలగించుటకుటకున దానిపూర్తి కా త్కాలికముగ నెలకొల్పియు సేర్వరముల కుట (విడిచి వార ప్రయత్నించిరి ఆసమయమున మరి యెక్కువకయ్యచా రును అపనిని నిర్వహించుటకు పూనుకొనలేదు. మెసపటామి యలో ఆరబ్బిప్రభుత్వము సేర్వరములననది సేవ నిచ్చి సంకలిపేముగ నెవరిన చెప్పుతర అపనినిర్వహించుట కిచ్చును నర వెర్మి కావ్యగారవది లంగిరి. అందు దేశములో కాంతిని నెలకొల్పగలదని సేవ నిర్వహించుచున్నాను. యుద్ధములన అరబియానాది కోరికలు చాల వచ్చింబి. ఇచ్చిరి దిక్కిలిని తొలగించి అరబ్బు ప్రభుత్వము కలుగునముగ సంకల్పము కర్మను సేర్వరముల దిండియెడల సేవ చాలవలెను. దెదను. ఆఫ్ఘనీస్తానులో చాల అల్లరిగ నున్నది. (వి) యు వారిని హింసించుటకు అంతకంటె నెక్కువ అసహాయము సలమింకోగిలేదు. అయిన ఆఫ్ఘనీస్తాను, దిక్కు దేశముల చాల స్నేహము. ఈ స్నేహమును విడగొట్టుకొనుటకు ఆఫ్ఘ నుల ప్రయత్నించునెడల చాల బాధ నొందెదను.

ఆక్టోబరు 11 క తెలిసి మిల్లిరాండుగార కర్మను మహారాజుగారికి నందర్చు మిచ్చిరి. మహారాజు కరి చువక రాజుగారిని మద్రాసుకు.

F. E. Vaid Esq., Branch Secretary
Oriental Assurance Building,
Post Box No. 8, Mad

(ప్రతి గాథానికీ గోదావరిపూజ ఉత్తరకవీరు కూడ సుదహరించ గోరుచున్నారు.)

Central Asian Affairs.

Lord Curzon's Speech.

The Anglo-Persian Question.

(REUTER'S.)

LONDON, October 13.

The annual dinner of the Central Asian Society was held in London last night. Lord Curzon, President of the Society, was in the chair. Lord Carnock, Sir Arthur Hardinge, the Maharajah of Jhalawar, Major-General Sir Edmund and Lady Narrow, Sir Francis Younghusband, Sir R. M. Dane and Lieut. A. C. Yate, were among those present. Replying to the toast of the society, proposed by Sir Arthur Hardinge, Lord Curzon pointed out that the whole of Central Asia was seething with agitation, and burning to establish some new form of Government, presenting a new set of problems. The question for British statesmen was from what angle those problems in their younger development must be viewed. The solutions of these problems depended most upon the security of India, and secondly on how the peaceful evolution of those countries to a happier state could be expedited. They must face the fact, that the expansion of the British Empire in Central Asia was rightly at an end. Lord Curzon declared that our function in future was not to absorb territory, but to give security and to arrange that the evolution to a different, and he hoped a higher state of things should be easy. We must try to make isles in the ocean, peaceful spaces in chaos and landing places in storm.

Our Relations with Persia.

Referring to Persia, Lord Curzon said we had been very closely associated with Persia and we had tried to be good friends to her, which had not always been an easy task. He had not another desire than that the Anglo-Persian agreement, by which he hoped to assure the integrity and independence of Persia, should be ratified by the Persian Government and Parliament, and for months he had been pressing for its submission to the Government and Parliament. If they choose to accept it, and he was bound to say that he thought that in their own interests, the Persians should do so, the Government would use their best efforts to secure for Persia, the chance which the history and spirit of Persia appeared to justify. If the Persians rejected British support and advice, the responsibility would be upon them, but his conception of the future of Persia was a Sovereign independent state, capable of retaining an independent existence in the world, and sustaining the traditions of her past, but at the same time relying on the support of the only great European Power which was in a position to afford it.

Mesopotamia.

With regard to Mesopotamia, nobody could really imagine that any British Government could have any particular interest in spending scores of millions sterling on keeping a garrison in Mesopotamia. Lord Curzon said we desired to fill the gap left by the destruction of the existing form of Government during the war. For the time being the gap had to be filled because there was nobody else to fill it but ourselves. Nobody more sincerely advocated the establishment of an Arab form of administration, in Mesopotamia than he, and Sir Percy Cox had now gone out to assist in carrying on that work. There was no question of painting Mesopotamia red, but of making a stable spot there and redeeming the country from anarchy. He hoped we would succeed. With regard to Arabia, Arabian aspirations and ambitions had been largely aroused by the war. Arabian ambitions as against the Turkish rule had been justly fomented. Great difficulties had occurred owing to the ambitions of other countries, but he would bitterly regret if out of the present welter there did not emerge some form of Arabian unity worthy of the traditions of the past.

There was serious trouble and commotion in Afghanistan. He knew no country in Central Asia where the Bolsheviks had greater hopes of causing us trouble but the interests of Britain and Afghanistan were still identical. It would be a great misfortune for Afghanistan, if she suffered her connection with Britain to be broken.

Kenia Colony.

Invitation to Prince of Wales.

LONDON, October 13.

Sir Owen Philipps, presiding at a dinner in connection with Kenya Colony, announced that a telegram had been sent to the Prince of Wales, "hoping that in the near future you will be able to visit a country where you are assured of a most loyal welcome and the very best of big game shooting." Col. Amery in the course of a speech, emphasised that Kenya Colony had to be regarded as one. He did not think that the differences of tenure under which various parts of the colony were held presented any particular difficulties in Government. Unity of communication had been established, and they were now aiming at unity of research.

Anti-Bolshevik Conspiracies. Ex-Officer's Effort.

LONDON, October 13.

The sensational rumours which have been current during the past few days regarding anti-Bolshevik outbreaks throughout Russia have not received any confirmation from official sources. It would be wise, therefore, to take them somewhat sceptically at present in view of the previous stories of the impending collapse of the Bolshevik regime. Nevertheless it seems beyond doubt that the Soviet is encountering trouble in Siberia, for, according to a Helsingfors message the Bolshevik paper *Pravda* admits that over a thousand persons have been arrested in various towns in Siberia for complicity in a plot to blow up bridges and railways, kill Communist leaders, and organise peasant revolts. The leaders in the conspiracy are declared to be ex-officers in Kolchak's and Semenov's armies.

Cost of Bread.

LONDON, October 14.

Quarter loaf will be one shilling and four pence in London beginning on October 18th.

Bombay Strike.

No Change in Situation.

Mr. Baptista Explains Nature of Struggle.

(ASSOCIATED PRESS.)

BOMBAY, October 15.

There is no change in the strike situation in the City. The Tramway authorities and the Manager of the Gas Coy. have given ultimatum to their respective employees that if they do not rejoin work before the 18th instant their services will be dispensed with and the vacancies will be permanently filled up. While Tramway strike is partial in traffic department, a small portion of conductors and drivers doing work, over 2000 workshoppers are solid. The Gas Coy's employees also are equally united showing no sign of returning. Addressing a meeting of Postal strikers Mr. Baptista denied that there was any differences amongst the men over the amount of relief money and asserted that the Postal strike would continue for another month or two even if necessary. Mr. Baptista also said that the Government have hardened their hearts and rather than yield to the just demands of the men for enquiry and arbitration into the high cost of living in Bombay and the fixing of living wages they were spending lavishly on extemporised workers and importing men from other provinces at the risk of arousing provincial antagonism and inconveniencing the Bombay Public, all for the sake of prestige. The Government's sole object was to prolong the strike and starve men into submission. Concluding Mr. Baptista said:—"This is not honourable for Government of India. Besides, they must not forget that the day of hunger may turn into the day of anger in heaven's design. The workmen of India are watching. They will not suffer their brethren in Bombay to be starved into submission. It is not right for the Government to use their immense resources merely to coerce you into humiliating submission by starvation. I do not wish to hurl threats but I say that if the Government do not send back their recruits from other provinces or cities or respond to my suggestion of arbitration within a week I shall be compelled to appeal to all postmen in the chief cities of India to strike in sympathy with their brethren in Bombay and I trust all nationalist leaders will render me all possible assistance. It is a struggle for bread and nothing but bread between the poor and the Government. God willing the poor will win."

Tilak Memorial Meeting.

The Sheriff has called a public meeting on the 17th instant in the honour of the late Mr. Tilak's memory.

Railwaymen's Conference.

The first All-India Railwaymen's Conference will be held in Bombay on the 14th, 15th, and 16th of January 1921, with a view to provide a central organisation to enable the railwaymen in India to make known their needs and grievances to the Railway authorities and to get them redressed.

Nomination Results.

The nomination results in Gujarat Districts show that seats in all councils are each being keenly contested there being over six candidates for the two Mahomedan seats in the Gujarat Districts. Loud complaints are being made in the press by responsible persons that the preparation of electoral rolls for the Bombay City at least has been badly done, a number of Fellows of the University, professors of College, a large number of leading European and Indian citizens being omitted from the electoral list though admittedly fully qualified as voters.

The Afghan Delegation.

A Press Communique.

SIMLA, October 15.

A communique says:—"Statements have appeared in a Calcutta Newspaper to the effect that the Afghan Government formally informed the Government of India that an Afghan Mission would arrive in Simla by the 10th October and that the Afghan Government subsequently changed its views and cancelled the despatch of Mission to India. These statements are completely devoid of foundation. Since the return of the Afghan delegates to Kabul after the Mussooree Conference, the Afghan Government have sent to the Government of India no intimation of its desire to send another delegation to India and the conclusions arrived at by the delegates of the two Governments at Mussooree are still under consideration at Kabul. There has so far, as is known, been no sudden change of policy at Kabul and though the overthrow of the Amir of Bokhara following upon that of the Khan of Kiva has doubtless created a painful impression in Afghanistan, there is no reason to suppose that the Afghan Government will strike out any sudden new line of policy."

Rangoon Notes.

RANGOON, October 15.

The newly-formed Burma Hardware Merchants Association, at its first meeting, passed the following resolution which was sent to the Finance Department, Government of India:—"This Association endorses the views of Calcutta Marwari Chambers and strongly urges the substitution of exchange and the pronouncement of a definite fixed policy. It further prays for a fixed rate which cannot be tampered with or lowered by any combination of exchange banks. Early consideration is solicited as merchant are faced with enormous losses which they can hardly stand. Delay will cause financial crisis."

A retired Burman official issues an appeal to all sections of Burmese public to unite in securing the return of Burman members to the Council of State and three Burman members to the Legislative Assembly, urging the necessity of unity to avoid the risk of having seats captured by other communities.

The Burman clerk in the D. S. P.'s Office has died after taking pills bought from an alleged itinerant medical practitioner who has been selling them in streets from a motor car. The pills found in the deceased's house are being examined by the Municipal authorities.

The stone image of Buddha at Tharrawaw near Henzada is reported to be perspiring like a human being and sometimes rocking itself to and fro. Hundreds of visitors are arriving and the interest is heightened by the circulation of descriptive hand bells.

The Esher Report.

"Times" Criticism of Committee.

Military Autocracy Condemned.

(REUTER'S.)

LONDON, October 13.

The *Times*, in the course of a leading article, to-day reverts to the Esher reports. The paper complains that the committee exceeded the terms of reference. For example, it contemplated the possibility of an entire change in the control of the military policy of the Empire, and assumed the creation of a staff outside the control of Parliament. The "*Times*" criticises the commission of any mention of the future strength of the army in India, saying that the question of numbers is the very essence of the whole problem. The journal ridicules the theory that the only military opinion to be allowed a hearing should be the Commander-in-Chief, who in effect would be merely the mouthpiece of the chief of the Imperial General Staff. The *Times* expresses the opinion that the majority of the proposals for civilian control of the production and provision of military supplies must be accepted, especially in order to prevent the growth of a military autocracy in India.

German Reparations.

London Conference Successful.

LONDON, October 15.

BRUSSELS:—According to the *Libre Belgique*, the discussions in London between Mr. Lloyd George and the Belgian Premier, M. Delacroix, regarding the German reparations, have successfully concluded. The Geneva conference will not be held, while the Reparations Commission, after hearing the German's explanation of their proposal, will report to the various Governments, instead of arriving at a decision itself. A further Conference will shortly be held in Brussels.

Japan and China.

Grave Situation at Hunchun.

LONDON, October 15.

TOKIO:—The situation on the Korean border, as instanced at Hunchun, is regarded as grave. The Foreign Office declare that it has evidence that some of the attackers were wearing Chinese uniform, and says that if this is conclusively proved, representations will be made to Peking. The Foreign Office adds that the despatch of troops is necessary to clear the country of bandits. On the other hand, according to a Peking message, the Government has issued a mandate expressing surprise at the news of Hunchun, and instructing the provincial authorities to send military to restore order and protect foreigners.

Seamen Strike.

Dublin Mayor's Appeal.

LONDON, October 14.

The Seamen and firemen who are striking in Dublin have responded to the appeal of the Lord Mayor of Dublin immediately to resume work without prejudice to their claim.

General Wrangel's Successes.

Red Munition Factory Blown Up.

LONDON, October 14.

A wireless message from General Wrangel's headquarters chronicles the continuance of successful operations, particularly in Alexandrovsk district where the Dnieper has been forced. Three regiments have been captured and the Red munition factory containing 50,000 shells blown up.

British Troops in Persia.

Responsibility for Retention.

LONDON, October 7.

According to the London correspondent of the *Yorkshire Post* neither the military authorities nor Mr. Churchill is responsible for the retention of British forces in Persia. Their withdrawal would simplify the whole military problem in Mesopotamia by abolishing a long line of communications, thus rendering possible a greater concentration on the Tigris and Euphrates. But Lord Curzon insists on their remaining in Persia. (C. & M. Gazette.)

Relief of Samawah.

LONDON, October 14.

BAGHDAD:—On the night of the 12th and 13th a returning column halted two miles from the Samawah station. Stubborn opposition was encountered on the 13th. The enemy left several dead on the ground. Samawah was entered and relieved on the morning of 14th.

ITEMS IN BRIEF.

The death is announced of Colonel H. S. Massy.

The *Morning Post* Dyer Fund now exceeds 21,000 sterling.

The death is announced of the Evangelist, Charles McCallon Alexander.

It is announced that the Jockey Donoghue has definitely decided not to go to India.

The Maharajah of Kapurthala was received by M. Millerand on October 11th, being presented by Lord Derby. M. Millerand returned the call on October 12th.

BERLIN:—The *Norddeutsche Allgemeine Zeitung* states that the Persian Government has granted a pension to the widow of Her Wustrow, late German Consul at Tabriz who fell in the loyal discharge of his duty.

Non-Co-operation.

National Education Movement.

A Report Without Foundation.

Gandhi and Ali Brothers.
Enthusiastic Reception.

Council Elections.

Nomination Papers.

Railway Clerks' Meeting.

Port Trust Railway. Traffic Staff on Strike.

Imperial Bank of India.
Governors Nominated.

Malaviyaji Indisposed.

Rikab Ganj Gurdawa.

Construction of a Wall.

Press Communiqué.

Reverse Councils.

No Intention of Resuming Sales.

S. S. "Angora" Aground. Further Details.

Latest Telegrams.

ధీర్లలో నందేవా నివారణము:— రాష్ట్రీయ (కభుక్త) ముఖాది యీ క్రింది శకటం గానింబిరి. కభుక్త్యువాదిని నుండి దురభిప్రాయము పనుటకున అందరికి తెలియగలందు లకు యీయమాంకము ప్రకటింపబడెను. ధీర్లలో రెజివాదగర్వము న్ను రివాజగంజ్ గర్వవార్తలుట ఒక అవరణగోడకట్టు టకు నిశ్చయించుటకు న నియు వంజి ఆహ్వానబడుటకు కారణమయ్యెను. ఇదివరకాకన్న పాత గోడ సరివాద్యులకు జకటల అనుభవగులు యెత్తుగల ఒకకొత్త గోడకట్టుటకు ఆగ్రావెంచిరి. ఈ ఉద్యమమునకు భారీ సాదివాన్ గారు ఒక్కొక్కరి, ఆగోడ కట్టుటకు తగినవామా నులనుభిభుక్త్యువాదారు ఉచితముగ నిచ్చుట కు అనుసరితన కూలి దివాన్ గారిచ్చుటకును యేర్పాటు చేయబడెను. ఆగోడకట్టుకు అభ్యంతరము పెట్టబడెను. దానికి రెండు కారణములు చెప్పిరి. మొదటికారణము (కొత్తగాకట్టు చొప్పుగోడ పాతగోడదయిన కట్టుటకు ద్వేషించుచుండి రనియు) రెండది (కొత్తగోడ కట్టుగనే పాతగోడ బద్దలు కొట్టుదురనియు) చెప్పిరి. ఈ రెండు మాటలులతోను యెంత మూలమునా వాస్తవములేదు. యీ అంశములో (కభుక్త్యు ము వారు) తాదిసా భాన్ గారి తో నం ప్రతించు యునే యుండిరి. కభుక్త్యువాద అప్రతిజ్ఞమయొక్క ప్లానును నిక్కు పులిక కన్నిటిని కుప్పి భారీ సాదివాన్ గారి కద్ద నుండియు అమృతనర నుండియు (ప్రతినిధివర్గులను కుప్పి అప్రతిజ్ఞమును తనిగి కేవలంవ వలసినదని ప్రకటించిచ్చిరి. భారీ సాదివాన్ గారు శిక్షాపాతగోడ తిరిగి కట్టవలసిన యెడల వారముచేయుటకు సర్వసన్నుతులు.

తెలుగు కవిమనరు కార్యస్థానము.

అతని సహాయద్యోగము.

ప్రభుత్వము తుదిపు 2254-14-9-1920

మదరాసు ప్రభుత్వ రివియూ కమిషన్ కార్యదర్శి కే 2-6-1920 నెం 145 డి 20-6-20 గల యంత్రాపన నోట్, దానిని భారత ప్రభుత్వ హోదాకాగా కార్యదర్శికి (వాసివాడు. ఆ యంత్రాపన మూలం సారాంశము.

నిన్ను బాతుల సభ్యులకు విన్నవించి జరుగుచున్నది. జి. జి. యస్. ప్యాడినాక వి. సి. యస్. గారు తేలిక కవిమనరు గా నియమించబడిరి. ఈ విన్నవించు లన్నియు ఒకే పద్ధతిలో నిర్వహించబడుచున్నవి. నిన్ను బాతుల విషయము, మదరాసు ప్రభుత్వమువారు గత సంవత్సరములలో మిన్నకయుండిరి కలంబులు వీలవేయ. మదరాసు రాజధానిలోని చాలజిల్లాలలో అక్షరదత్తుల ఉద్యోగముల నిన్ను బాతుల ద్వారామార్గమున యెన్నియో (మరియు) నిన్ను బాతుల చేరుచు చేయగలవారి కొరత నివారణ లేకపోయియున్నది. బాతుల చేరుచు వానివలన చేరుచు గడపుకొనుచుండిరి ఇదిగో నిన్ను బాతులతోను (ప్రభుత్వ మువారు) చేరుచు వాని ప్యాడినాక గారు కలంబుల కొరతనివారు. కాని ఈ పనులకంటెక్కిని ప్రత్యేకముగా నోట్ కార్యస్థానము: ఉద్యోగములను ఉండినగాని పని ముగియగలవారు: యిదిగో. 1919-20 మార్చి నెలలో తెలుగు కవిమనరు ద్యోగము కాంక్షను చేయబడినది. కాని ఉద్యోగముల సంఖ్య తక్కువగా నుండినందున అక్టోబరు నెల 15 వ తేదీన "ప్యాడినాక" గారు రివియూబోర్డు కార్యస్థానమునందు పనిచేయవలసి వచ్చెను. కాని నియమించుటలో వారికి రెండుమార్లు ముందుగా నెరుగు. మొదటిది, నిన్ను బాతుల అధికారి చక్కగవారిని, కాని నభివృద్ధిచేయు ఉపాయములను ప్రభుత్వమునకు తెలుపుచు, ఈ యంత్రాపనలోనే పనిచేయు సంభావనలు (ప్రభుత్వము) యములను చేయుచు, రెండవది, నిన్ను బాతుల నిర్వహణను సాధనముల కూర్చు, వారికినివాస ప్రత్యేకములను నిర్మించియు, వారిలో పరస్పర ప్రోత్సాహములను కూర్చు, వారి కార్యకర్తల చక్కతెలుపుచు.

1920 ఫిబ్రవరి నెలనుండి, ఇండియాలో మిగిలిన భాగములలోన, యీ రాజధానియందు ఉండవలసిన సమ్మెకట్టులను ప్యాడినాక గారు తిరుకాలమున చాలవలసిని యొగించిరి. వారిచేయుచు చాలవలసిని జయించిరి. నిన్ను బాతులలో అజ్ఞాతముగాగల బాతులను నేరులను చేయుచును బాతుల చేరుచున్నాడు. వీరినియెడల 11 జిల్లాలలో విన్నవించు చేయబడుచున్నది. ఈ బాతులలోని చాలాభాగముల విద్యయును గురించును వారు గౌరవముగ నడచుటకును సదుపాయము లొసగబడినది. ఈ విషయలో ఉద్యోగములు (ప్యాడినాక గారు) కార్యకమనరులను కార్యకమనరులను రిజిస్ట్రేషను, కార్యకమనరు నివాసములు. కాని యిదో గ్రహమును గూర్చియు చూచుకొనుచుండెదము. ఈ యంత్రాపనలలో గల కొన్ని సంభావనలతోటి యెదోయొక విధముగా కవిమనరుగారి కిప్పటికే సంబంధము గలదు. ఈమధ్య మదరాసు రాజధానిలో సమ్మెకట్టులు అనేకములు కలిగినవి. వానిలో చాలవలసి కవిమనరుగారు ప్రత్యేకంగా రాజీ తనివ్వినారు. కొన్నింటిని పంచాయతీలలో రిజిస్ట్రేషనుచు. ఇక మిగిలిన కార్యకమనరులను చాలము ఖర్చును గడుపును గాన వానిని తెలుగు కవిమనరు అని కర్తవ్యమును న్యాయము. కవిమనరుగారికి విశేషించి పని యుండును. కాబట్టి వారి పని కిరగినటుల వారికి సహాయముగా కొందరు ద్యోగములను నియమించుట యీ కర్తవ్యము. నేరపుల నివాసప్రదేశముల తనివీటి చేయుట ప్రస్తుత మాసమునకు రూ 200 ల మిగిలిన ఒక యుద్యోగమును కవిమనరుగారికి సాయము చేయుచున్నాడు. వీరగాక, డిప్యూటీ కలెక్టరు హోదాలోనుండువారు కి ముగిసి అసిస్టెంట్లు తెలుగు కవిమనరులను గురించి నియమించుట యిదవరము. వీరియొక కవిమనరుగారికి, అసిస్టెంట్లు కవిమనరులకు అఫీసుపని యుండును, బంబేలోని చేయుటయును, ఇంక కొంతమందిని నియమించవలసి యుండును. సామాన్య వీరి కంటకును రూ 15,688 కాలవలసియును ముగిపుచేయబడినది. ఈ యుద్యోగములను జరగానుచున్నది పని చేయవలసియుండును. కాబట్టి వారికి బత్తులను న్యాయప్రకారము యివ్వవలసియుండునని గవర్నరుగారి ప్రోత్సాహమును చూపుచు

ప్యాడినాక గారు ఈ యుద్యోగమును 15-10-1919 తే నాడు స్వీకరించుటచే అప్పటినుండియే వారికి బత్తులనుచ్చుట యిదవరముని గవర్నరుగారి కలంబు. ఈ బత్తులు (ప్రభుత్వము) కి జిల్లాలోనే జరుగునెడల, విద్య, అగ్రగణ్యము మొదలగు విషయములలో పాలుకు 5 లక్షల రూపాయలకు కట్టువచ్చుచున్నాడు. ఈ యెన్నాటు లన్నియు (ప్రభుత్వము) రెండు సంవత్సరములలోను. తెలుగు కవిమనరు కార్యకమనరు నేర్పాటుచేయుచున్నది. మొదటిసారిగా యిదో అంతును కాలవలసిని వ్యయము 1920-21 వ సంవత్సర ఆదాయకమనరులతో చూచబడింది.

II

వై. మ. త్రైమాసిక భారత ప్రభుత్వ హోదాకాగా కార్యదర్శి మదరాసు రివియూ కమిషన్ కార్యదర్శికి 18-8-20 తే నాడు సిద్ధపడి 2166 వలెన రుప్రీవార్డును తీసికొని విధముగా నిర్వహించు.

కాక 2 వ తేదీ 145 డి 20-6-20 గల మిరాన్ త్రైమాసిక భారత. నెలకు రూ 15688 ల వ్యయముతో రెండు సంవత్సరముల మిరు కొరతలను ఉద్యోగముల నియమించుట, తెలుగు కవిమనరు కి నియమించుటను అంగీకారము ఒకటి గురించును. కాని మిరు కొరతలను మొదటినుండియే (15-10-1920) కవిమనరు గారికి బత్తుల నిచ్చుట ముగియవలెను. కాబట్టి వీరికి సమ్మతి యివ్వవలసి వీలవేయ. ఈ యంత్రాపన పుట్టివచ్చిందియే, అది అచటలోకి వచ్చును ఉత్తపు 2254 రెవెన్యూ 14-9-1920

మదరాసు ప్రభుత్వమువారి యంత్రాపన, భారత ప్రభుత్వమువారి కంటియు (ప్రభుత్వము) తెలుగు కవిమనరు గారికిని ఆర్కంబెంటు జరగాను గాడిన పంపుచున్నది.

2. కంబాళును డిల్లాల ప్రభుత్వము పనిచేయుచున్న అసిస్టెంట్లు తెలుగు కవిమనరు కార్యస్థానమును 1-7-1921 వలెను ఉంచుకొనుటకు ప్రభుత్వమువారు ఉత్తర్వీ సంగుట యెరుగు. కలంబు రూ 725 ల చేతము రూ 25 ల బత్తుమిగిలినది. 2 వ డిప్యూటీ కమిషనరుగారు, రూ 40 ల చేతము రూ 10 ల బత్తుమిగిలినది 12 గురు విద్యుత్తులకు స్వేచ్ఛలు, రూ 85 ల చేతము రూ 10 ల బత్తుమిగిలినది ఒక డిప్యూటీ కలెక్టరు, రూ 50 ల మిగిలినది ఒక హామీ గుమాస్తా, రూ 40 ల మిగిలినది ఒక గుమాస్తా, రూ 35 ల మిగిలినది ఒక గుమాస్తా, రూ 30 ల మిగిలినది ఒక గుమాస్తా, రూ 25 ల మిగిలినది ఒక డ్రాఫ్టుమెన్ గుమాస్తా, రూ 25 ల మిగిలినది ఒక గుమాస్తా, రూ 20 ల చేతము రూ 5 ల బత్తుమిగిలినది ఒక గుమాస్తా, రూ 10 ల మిగిలినది ఒక అటెండెంట్, రూ 10 ల మిగిలినది ఒక దళాయతు, రూ 9 ల మిగిలినది 19 మంది దళాయతులు, రూ 9 ల మిగిలినది ఇద్దరు గొలుసులు పట్టువాడు, రూ 85 ల చేతము రూ 5 ల బత్తు ఇద్దరు మేస్త్రీలు, రూ 9 ల మిగిలినది ఇద్దరు పొనులు కంబాళును జిల్లాలో అసిస్టెంట్లు తెలుగు కవిమనరు వద్ద నుండును.

3. గోదావరి అసిస్టెంట్లు తెలుగు కవిమనరును వారి వద్ద యీ క్రింది నాడు 1-7-1921 వలెను నుండును.

నెలకు రూ 150 ల చేతము రూ 25 ల బత్తుమిగిలినది ఒక రహస్యీ, రూ 40 ల చేతము రూ 10 ల బత్తుమిగిలినది 6 గురు రెవెన్యూ ఇన్ స్పెక్టరులు, రూ 40 ల మిగిలినది ఒక గుమాస్తా, రూ 25 ల మిగిలినది యిద్దరు గుమాస్తా, రూ 25 ల మిగిలినది ఒక డ్రాఫ్టుమెన్, రూ 20 ల మిగిలినది యిద్దరు గుమాస్తా, రూ 10 ల మిగిలినది 11 మంది దళాయతులు.

4. రెవెన్యూ 1478/22-6-1920 ప్రకారము నియమించబడిన డిప్యూటీ కలెక్టరు సంకల్పము జిల్లాలో పనిచేయుటకు. డిప్యూటీ కలెక్టరును, అసిస్టెంట్ యిన్ టెంట్. యిండిన యిద్దరు దళాయతులు 1-7-1921 వలెను నుండును. వీరగాక, రూ 50 ల మిగిలినది ఒక హామీ గుమాస్తా, రూ 30 ల మిగిలినది టైపిస్టు గుమాస్తా, రూ 40 ల చేతము రూ 10 ల బత్తుమిగిలినది 1 రెవెన్యూ ఇన్ స్పెక్టరు, రూ 8 ల మిగిలినది ఒక దళాయతు నుండును.

700 2-8-1920 గల ఉత్తర్వులోనున్న తాత్కాలిక బత్తులకు ఈ యుద్యోగము లర్హము.

అసిస్టెంట్లు కవిమనరు గారికి పని ముఖ్యస్థానము నేర్పగ నుండవలెనని యిద్దరుచుడును. త్వరలో తెలుగు కవిమనరు.

5. ఈ కమిషన్ యొక్క ఏమేమి చేయవలసినదానో, ఎంతెంతవరకు వాటిని చేయవలసినదానో, కవిమనరుగారు ప్రభుత్వమువారికి త్వరలో తెలుగు కవిమనరు.

6. కవిమనరుగారికి వర్సలను అసిస్టెంట్లు (ప్రభుత్వము) నేరపుల నివాసము తనివీటియు వారిలోనున్నాడు. వారుగారు ను కార్యకమనరులను పూర్తిగా పనిచేయుటకు పరియోగ

కర్తవ్యము అసిస్టెంట్లు ఒక డిప్యూటీ కలెక్టరుగా నుండును అతనివలన కర్తవ్యము తన వర్సలను అసిస్టెంట్లును బాతుల యొక్క పనిమిగిలిన పంకవచ్చును.

కార్యకమనరులను బాతులకు మ-రా-క్రి యస్. కే. నుండరాచాల్లెలుగారు వర్సలను అసిస్టెంట్లు గా నుండును. నిన్ను బాతుల విషయములను బాతులకు మ-రా-క్రి కే. దొర స్వామి మొదలగు వర్సలను అసిస్టెంట్లు గా నుండును. మొదలగు వారు ప్రస్తుత యుద్యోగముతో పనిచేయుచుండియే మూడు నెలలు రూ 100 ల వంతు సబత్తును పొందుదురు. ఇతరులకు రూ 15-10-1921 వలెను ఈ యుద్యోగముల నుండును.

7. ఈ క్రింది నాడు తెలుగు కవిమనరుగారి కార్యస్థానము 15-10-1921 వలెను నుండును.

(1) కలంబు రూ 100 ల మిగిలినది ఒక హామీ గుమాస్తా (2) రూ 70 ల మిగిలినది ఒక గుమాస్తా (3) రూ 62 ల మిగిలినది ఒక గుమాస్తా (4) రూ 40 ల మిగిలినది ఒక గుమాస్తా (5) రూ 30 ల మిగిలినది ఒక గుమాస్తా (6) రూ 25 ల మిగిలినది ఒక గుమాస్తా (7) రూ 80 ల మిగిలినది ఒక టైపిస్టు (8) 20-1-50 మిగిలినది ఒక టైపిస్టు గుమాస్తా (9) రూ 10 ల మిగిలినది ఒక అటెండెంట్, (10) రూ 14 ల మిగిలినది ఒక దళాయతు (11) రూ 10 ల మిగిలినది 6 గురు దళాయతులు.

ఆదేశ కార్యస్థానమునందు 15-10-1921 వలెను నుండును టులు, ప్రత్యేకముగా ఇద్దరు దళాయతులు (ప్రభుత్వమువారు) కార్యస్థానము చేయవచ్చును. 2-8-1920 గల 700 ఉత్తర్వు (Financial) లో గల బత్తులకు ఈ యుద్యోగము లర్హము.

8. ఈ కవి యితరజిల్లాలలో నుండ వ్యాప్త పనిచేయుటకు తెలుగు కవిమనరు కి కార్యస్థానమునకు ముగిందరిని నియమించు విషయమును ఇచ్చి యిదో వియవలసి వీలవేయ. రూ 100 లకు మించుచుండ తాత్కాలిక ముగు యెన్నాటు చేయుటకు, ప్రభుత్వములకు మాత్రం నిరదేశము కంటకును, ఉద్ధాకారము జరుగును.

మదరాసు అందు సదరక్షమరాటా రెవ్యేకంపెని (లిమిటెడ్)

(ఇంగ్లాండులో ఇంకార్పొరేటు చేయబడినది)

నోటీసు

ఇదివరలో పోవునుండిన బండ్లన్నియు యీ నెల 16 వ తేదీ శనివారమునుండి యథాప్రకారము పోవును. మెయిలుబండ్లు ఈ క్రింద తెలుపబడిన కాలపరిమితి ప్రకారము మద్రాసునుండి బయలుదేరును, మద్రాసుచేరును.

మద్రాసునుండి బయలుదేరుట

నెం 3 రు (ఎస్. ఐ. ఆర్) మెట్టుపాళయం గం.వి.

మెయిలు బయలుదేరుట సాయంత్రము 6-40

నెం 1 రు డౌన్ కలకత్తా మెయిలు ,, 7-15

నెం 23 రు (ఎస్. ఐ. ఆర్) మంగుళూరు

మెయిలు బయలుదేరుట రాత్రి 8-0

నెం 7 రు బెంగుళూరు మెయిలు బయలుదేరుట రాత్రి 8-45

నెం 5 రు బొంబాయి మెయిలు బయలుదేరుట రాత్రి 9-15

మద్రాసుచేరుట

నెం 24 రు (ఎస్. ఐ. ఆర్) మంగుళూరు గం.వి.

మెయిలు ఉదయం 6-15

నెం 8 రు బెంగుళూరు మెయిలు ఉదయం 7-15

నెం 6 రు బొంబాయి మెయిలు ఉదయం 7-45

నెం 4 రు (ఎస్. ఐ. ఆర్) మెట్టుపాళయం

మెయిలు ఉదయం 9-40

నెం 2 రు కలకత్తా మెయిలు ఉదయం 10-10

పాగంట్ డస్టు.

జీవితో మిరు వర్సలలో గా వర్సలను "హియర్ ఆయిస్" రాయాడు చేసుకొనవచ్చును. చేయ విధానము బాక్సును నుండును. మూడు బాక్సులకు ఖరీదైన ఆర్డరును ప్యాకింగు, పోస్టుచీ ఖర్చులేదు. కాట్స్ 0-8-00. M. R. BENEFIT & Co., Suryarowpeta, Cocanada.

ఆల్ ఇండియా ఫోర్స్ లిమిటెడ్.

ALL INDIA STORES Ltd.

ఉచితములు : హిందూ దేశము విద్య, వృత్తములు స్వనిజములు.

మూల ధనము రూ 20,00,000 లు, వాటా ఒకటికి రూ 50 లు,

రూ 10 లు దరఖాస్తుతోను, తక్కినవి దఫాబుఖాదిగాను చెల్లించవలెను.

మ హాత్మ గాంధీ గారి కొమారుని యొక్క

శ్రీ రాధాకృష్ణము కింద కలకత్తాలోను, ఇతరస్థలములలోను తెలుపబడును.

— १११ —

మేజరు: హెచ్. ఎమ్. గాంధీ అందుకో,

మనోజింగు వజంట్లు,

సం 22, అమృతలూ వీధి, కలకత్తా.

Messrs H. M. GANDHI & Co.,

Managing Agents,

No. 22, Amartalla Street, Calcutta.

Telephone : No. 291.

Tel. Address : "ALL SILKS"

ESTD., 1860.

Dhanamal Chellaram.

Silk House.

WHOLESALE AND RETAIL.

DEALER IN

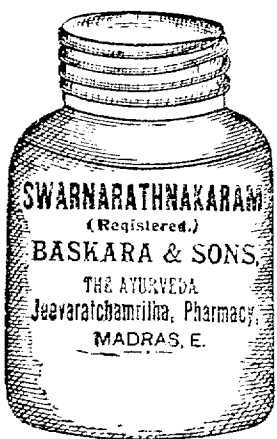
Japanese, Chinese, Indian & English, Silks, for Saris, Peticots,

Jackets Etc. Etc.

Gent's Silk, Suiting, also English Woollen and Cotton Goods.

No. 46, Rattan Bazaar Road, G. T. Madras.

స్వర్గరత్నా కరము! స్వర్గరత్నా కరము!! స్వర్గరత్నా కరము!!!

ఆయిర్వేదభాస్కర స్మృతబ్యాధి కుండితుల కుమారులైన ఆరుముఖ కుండితులవాడే చియోరుచేయబడినది. ఈ క్రింద తెలుప బడిన వ్యాధ్యులకు ఇది ఆమోమనైనబొమ్మధము. కొరకనే వేన వేలు యొక్కతాకాభిక్షయి నుండబడుచున్నది.

ఈ బౌద్ధులు తమ, ఉద్భవము, అతీయము, కృష్ణము, చిట్టచివరికి, మూలము, వ్యాధిగతులు, సకలవాతములు, సంజ, పితృ కోత, గర్భాశయవ్యాధులు, చర్మవ్యాధులు, అజీర్ణము మొదలగునట్టి వ్యాధులకు సంజీవినిగా పనిచేయును. సకలవిధములైన శీతని కంటి వ్యాధులు మా వలన ఉత్పన్నమగుచేయబడును.

భాస్కర అందు నక్షను.

195, బంగళావీధి, హస్తకాళి నెం. 131, ప. చా.ప.

శ్రీ తిరియలూరుమా "భావ్యురర్" పదరాము.

**Make
a Note of it.**

NOT ON SCAPS OF PAPER

But on the Tablet of Your

Memory

THAT

The *Brechruss*, manufactured by Messrs. Huston Bros. Co/-of Chicago, U.S.A.; and priced at Rupees Fifteen only only, P. and P. Charges extra, is the only best cure in the world for Impotency, Functional weakness and lack of virility. It is a purely Nature cure, and does away with all internal and external Medicines, and aphrodisiacs, which to say the least, are all *bore*s, but not *cures*. It is a specialist in it self, and worth it weight in gold. The world renowned Dr. Bier's Hyparaemic Treatment is its basic principle.

Detailed Booklet, "Life After Death", telling all about it, free on application for *Brechruss* (A.P.) Sole Agency in the East, *Batala* (India). (A)

అంధదేశము :
నహాయనిరాకరణము.

వేటపాలెము

18-10-20 తేది బుధవారం రోజున శ్రీయుత మాద
భూషి వెంకటపరసీంహాచార్యులుగారు, శ్రీయుత చోరగనడి
వేంకటాద్రిపంతులుగారు, శ్రీయుత మాధవపెద్ది లక్ష్మీనరసయ్య
పంతులుగారు, శ్రీయుత కోన వెంకటాద్రిశర్మగారు మావేది
పాలెం గ్రామము దురుజేసివారు. సాంబంత్రి గంటలకు పెద్ద
బజారులో నొక గొప్ప మహాజనసభ జరుపుచుండిరి. శ్రీవారలు
మహాత్మ గంధిమహాశయిని బీదితమును గురించియు సత్యా
గ్రహ, సహాయనిరాకరణోద్యమములను గురించియు బహు
విపులముగను, సామర్థ్యముతోను నుత్సాహించిరి. గాంధీమహా
త్ముని సహాయనిరాకరణోద్యమ అంతర్వ్యులకు పామరజనుల
కుద్యోధించివారు. నేడు వారసనసభకు అధ్యక్షింపినది బి.వి.
కొనినాను.

పూటకూడు వెంకటసుబ్బారావు శేషి.

రాజమండ్రి వర్తకులసభ

అమృతానంద మంగళవారము 12 వ తేది. పునరుద్ధర
యన రాజమహేంద్ర వరమునందలి వర్తకుల
మహా సభయొకటి జరిగెను. నాటిసభ కనేయ వర్తకులు,
పాఠకులు, విద్యార్థులు దాదాపు 400 ల మందికలసి విచ్చే
సిరి. కందుల వీరరాఘవస్వామి నాయకుగారు అగ్రాసనాధి
పత్యము వహించిరి. అగ్రాసనాధిపత్యము వహించిన నాయకు
గారు రాజకీయవిషయములలో వర్తకులు విఖ్యాతుగ పా
ల్టావలసి యున్నదనియు, మన ప్రభుత్వమువారు కూడ
యెట్లుయెడల వర్తకరూపముననే యీ జేతమునకు వచ్చి రా
జ్యమును సంపాదించి రనియు చెప్పిరి. అటుపిమ్మట పంజాబు
వార్తలను గురించి రమారమి గంటన్నరవరకు చాక్లర్ బ్రహ్మ
చోడ్వర్మలు కుబ్రహ్మస్వామిగారు గ్రంథీశాస్త్రిగారు వేసిరి.
పిమ్మట బ్రహ్మకీ శిలవకుర్తి ష్రీనరసింహుగారు భిల్లా
ఫకు నమస్కరించుకొని యుపన్యసించిరి. పిమ్మట సంబూరి
గోపాలరావుగారు రను వైఖ్యము ఈ పురమునందలి వైఖ్యము
కానననిర్మాణ సభాభ్యర్థులకు కలకత్తా అవతరజేతము మహా
సభా సమావేశిరాకరణతీర్మానము వ్రాసించి వోట్లు నీయ
కూడదని తీర్మానించుచున్నారని, అను తీర్మానము సవరపా
దించిరి. శ్రీగుణ్ణు పరభద్రదాస్యమిగారు దానిని ఆమోదించిరి.
శ్రీ అరవ ఆదికారాయణగారు దానిని నిలపర కిరి. అంతటితో
సభముగిగెను. మా పురమునందలి వైఖ్యభిన్నములుమాహా
సమయమునకు దగిసి చాకచక్యముతో బనిచేయుట ప్రకంప
నీయము.

ఒక విలేజ్ కుడు

కీర్తితేషు లైన బైద్యులకు కండిర దివి. గోపాలాచార్యులుగారి మరణానంతరము వారి కుమారుడు సోదరులు బంధువర్గము అందరను బెన్చు పురినుండి యిచ్చుకుట్ట వచ్చివారి ఉత్తరక్షితు లన్నియు శ్రీ బైభావనామ్రువిధి ననుసరించి వారి బన్చుస్థానమగు మాబ్బందావనపురము (బందరు) నందలి తాళి న్యగ్రహమునందు విధ్యుక్తముగ నొనరించిరి. వారి దళానామున మొదలు కిర్య అంక్యమగువరకును పారియెడల కల భక్తిచే కృష్ణాజిల్లానందలి పయ్య (గ్రామములనుండి మరిఘటగు బంధువులు విద్యాంశులు విచ్చేడి కార్యము బైభవముగ జరుగునట్లుగాంచిరి — అగ్ని హోత్రం విజయసారధి.

నారాచణ్ణులరం (నాచుమందలి కట్టు అంగళ్లును) నాచు
మొలకలు మంచులనీడినా కోరినంతలో కలెక్కరు గలుగి.
నాచు విచారింపి అట్లు వుత్తర్యులు గావించిరిను, మరొక
కలెక్కరు నాచు నదరు అర్థమును రద్దుపరిపించిరిను. నాచును
మొలకలు నే వుంచునట్లు చేసి ప్రభుత్వమునాదిని కోరినది ఈ
సం 11 లేనిది పాడును నథ గావించి రీత్యానములు గావించి
యొందిరి.

రాజధాని కేలాఫల్ సంగ్రహము వారి ప్రకటన:-
రాజన్న మ్యూనిసిపల్ యెన్క్లవ్, ఓట్లనిచ్చు విషయము
కలత్రా నిధిలో, జరిగిన సమాఖ్య నిరాకరణ తీర్మానము
కర్తవ్యముగా? యన్ 24 బోడిబన్ (అంతర్జ్వరకాపేట) ఓట్ల
అడుగుచున్నారు. కాంగ్రెసు తీర్మానము మ్యూనిసిపల్ యెన్క్లవ్
కలకు అన్వయించదు. భాసీం ఆలీగారి సెక్యూరిటీకులను
కాంగ్రెసు తీర్మానమునకు వ్యతిరేకముగా, సుండిసులభావించు
జనరూ.

(2292)

నాకాదు

సంగ్రహమును బట్టి స్వల్పముగానున్నా పునరుత్పాదక
శక్తినిగొట్టి దానిని మిగిలిన మొత్తంతోపాటు, బాల్బిని ఎట్టి
కాదున్నను నీవినే వాడకయ్యింపు. బాల్బిని కష్టప
డవలెనావును. అందుకు తగునట్లు నీవి పని చేయ
వలెను ఏమియును చేయరాదనుకూ. నేటికినీవే ఒక బుద్ధిని
సంతోషి నీవి నిజముగా చరుచితివును.

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥
 ॥ श्रीगणेशाय नमः ॥
 ॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

[illegible][illegible][illegible]

తామరకు దీక్షమించిన బౌద్ధమతము. ఒకసారి
జాడీచూచిన దామోక్క అద్భుతగుణము మిక్కి
లప్పుక తెలియదు. ముడి 1 కి పైరు. 0-4-0.

మా పూర్తి కార్యకలాపముల క్రమమును, ఉత్తరప్ర
స్తుతమును ఎన్నిమార్లుగాను సవరించెను.

నరహరి బలహీనము, వీర్లు కాలముగా యుండునట్టి
 కీర్తనాస్పృహ, బాధకొంగునము, ముఖబద్ధము, నైర్భయ
 సంబంధమైన వ్యాధులు, ముఖాంతరము, తలదిమ్మి, మైతము
 సోమరీతునము, పానాస్పృహ, అగ్రేయము, ముంపుకొంగునము
 మున్నగువాటిని ఆత్మభయముగా మరచియున్న, రక్షకుడు
 బాధగా మధ్యపరచి జేసినచున్నందునట్టి బలవదాత్మ
 నుంట్టిటని భావముగా తీసివేయవచ్చు. బల బుద్ధి వల
 దు. 2.

[illegible]

ॐ, అప్పర్ చిత్తూర్ రోడ్, బాగ్ జూర్, కలకత్తా.

231, Upper Chitpur Road, Bagbazar, Calcutta.

(104)

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय

కలరా, క్షత్తి, ఇతర యెడల

అత్యధులకు వేరేగాన భయమువలయు.

కాశ్మీరీయోమోర్యదామధురం విద్యామధురం వ్యాధిమధురం పోగొట్టుకొనే వాడు. కాబట్టి సప్తపిట్టాడు.
కల రామందులు, దేగుమందులు, క్రొత్తయోగా మందులు.

பெரியபாளையம்	1-2-0	பெரியபாளையம்	2-2-0	பெரியபாளையம்	1-12-0
செட்டிபாளையம்	0-12-0	செட்டிபாளையம்	1-6-0	செட்டிபாளையம்	

மேல்க்கண்ட அளவுகளுக்கு உட்பட்ட பகுதிகளில் (அல்லாத) பகுதிகளில்

కంటి నిర్మాణము:
పంటిట్, ముక్కురొమ్మ,

మేనేజర్, ఆంధ్రా స్టేట్ బ్యాంక్ లిమిటెడ్,
రెడ్, ఆచార్యుల వీధి, జి. టి. నగరాన్ని.

Diagram illustrating the four key adjustments of the bicycle:

- FOUR WAY ADJUSTMENTS
- ADJUSTABLE FROM 4 TO 13 IN.
- WHEEL OFFSET WITH MIDDLE TOOTH REMOVED FOR STRADDLING
- WHEEL OFFSET WITH MIDDLE TOOTH REMOVED FOR STRADDLING

మా 'విద్యార్థి'కి కల్పితమైనను, ఉపయోగించుట వలపు నొక్కటకు తీసికొనుటకును సాగుచున్న మా భూమిని నులభముగాను, కల్పితముగాను, దున్నుటకు వచ్చి తనివడు. 4 అంగుళముల పక్షాన్ని మొదలకొని 10 అంగుళములవరకు తనివేసికోవచ్చును. మధ్యకల్పితమైన పక్షాంగుళముల భాగముల తీసికొనియెడల దున్ను సేకరణ విధిని దాని విశుద్ధతకు అనుగుణముగా వున్నది.

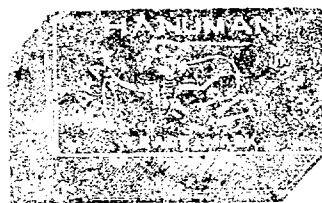
[illegible]

For price and particulars apply to

Limaye Bros.

**71, Apollo Street, Fort,
BOMBAY.**

(1727) హానుమా క
బోరక్కు నబ్బు

దీనియందు సంతకము

పుష్పములను వజ్రపుష్పము
 పోల్చుచున్నది. పుష్పము
 బంధువును పోల్చును, దు
 రద, గజ్జ, పూ, కుంభ, య
 మొదలను, చర్మ, కాగితము

一、政治：政治制度、政治体制、政治体制、政治体制、
 政治体制、政治体制、政治体制、政治体制、

అన్ని చోట్లను క్రమమునకు దొరకును, కఠి విశ్వము
మానానుమాన్ గుర్తు జాగ్రత్తగా గమనింపును.

పే. రంగనాథం శ్రీ లిండు బ్రదర్స్, చుజరాన్

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय

సామంత్యుని కనాక్షతి సాకనవర్తి

(23)

మిక్కిలీ శాస్త్రి చుట్టూనున రక్తము ఇకారిణి

[illegible]

ప్రొఫెసర్: బి. డి. నాచండ్రి,

Proprietor P. D. SAVANT,
Fatebunder, No. 144, No. 2, BOMBAY

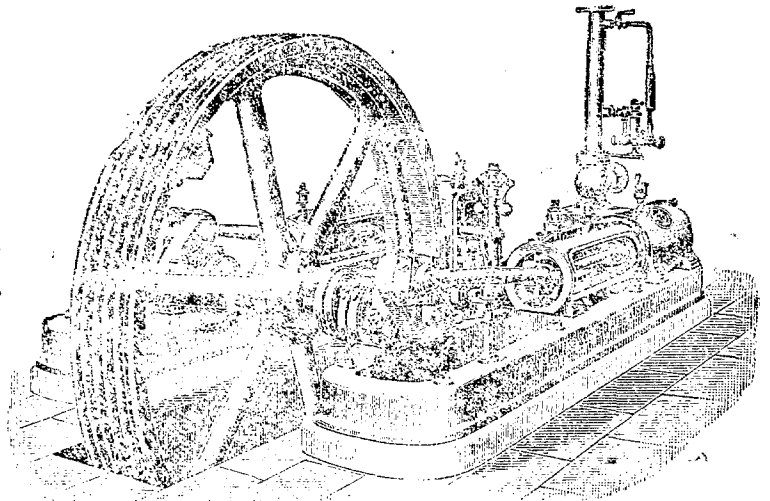
100 ప్రభుత్వ పునర్యుద్ధాపన

(19)

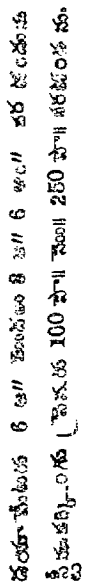
పెద్దకాశ్మీరు మార్చి ౧౯౫౮ గోవిందపేట

ಅರಸೀಕೆರೆ, 157, 158, 159, 160, 161, 162, 163, 164, 165, 166, 167, 168, 169, 170, 171, 172, 173, 174, 175, 176, 177, 178, 179, 180, 181, 182, 183, 184, 185, 186, 187, 188, 189, 190, 191, 192, 193, 194, 195, 196, 197, 198, 199, 200, 201, 202, 203, 204, 205, 206, 207, 208, 209, 210, 211, 212, 213, 214, 215, 216, 217, 218, 219, 220, 221, 222, 223, 224, 225, 226, 227, 228, 229, 230, 231, 232, 233, 234, 235, 236, 237, 238, 239, 240, 241, 242, 243, 244, 245, 246, 247, 248, 249, 250, 251, 252, 253, 254, 255, 256, 257, 258, 259, 260, 261, 262, 263, 264, 265, 266, 267, 268, 269, 270, 271, 272, 273, 274, 275, 276, 277, 278, 279, 280, 281, 282, 283, 284, 285, 286, 287, 288, 289, 290, 291, 292, 293, 294, 295, 296, 297, 298, 299, 300, 301, 302, 303, 304, 305, 306, 307, 308, 309, 310, 311, 312, 313, 314, 315, 316, 317, 318, 319, 320, 321, 322, 323, 324, 325, 326, 327, 328, 329, 330, 331, 332, 333, 334, 335, 336, 337, 338, 339, 340, 341, 342, 343, 344, 345, 346, 347, 348, 349, 350, 351, 352, 353, 354, 355, 356, 357, 358, 359, 360, 361, 362, 363, 364, 365, 366, 367, 368, 369, 370, 371, 372, 373, 374, 375, 376, 377, 378, 379, 380, 381, 382, 383, 384, 385, 386, 387, 388, 389, 390, 391, 392, 393, 394, 395, 396, 397, 398, 399, 400, 401, 402, 403, 404, 405, 406, 407, 408, 409, 410, 411, 412, 413, 414, 415, 416, 417, 418, 419, 420, 421, 422, 423, 424, 425, 426, 427, 428, 429, 430, 431, 432, 433, 434, 435, 436, 437, 438, 439, 440, 441, 442, 443, 444, 445, 446, 447, 448, 449, 450, 451, 452, 453, 454, 455, 456, 457, 458, 459, 460, 461, 462, 463, 464, 465, 466, 467, 468, 469, 470, 471, 472, 473, 474, 475, 476, 477, 478, 479, 480, 481, 482, 483, 484, 485, 486, 487, 488, 489, 490, 491, 492, 493, 494, 495, 496, 497, 498, 499, 500, 501, 502, 503, 504, 505, 506, 507, 508, 509, 510, 511, 512, 513, 514, 515, 516, 517, 518, 519, 520, 521, 522, 523, 524, 525, 526, 527, 528, 529, 530, 531, 532, 533, 534, 535, 536, 537, 538, 539, 540, 541, 542, 543, 544, 545, 546, 547, 548, 549, 550, 551, 552, 553, 554, 555, 556, 557, 558, 559, 560, 561, 562, 563, 564, 565, 566, 567, 568, 569, 570, 571, 572, 573, 574, 575, 576, 577, 578, 579, 580, 581, 582, 583, 584, 585, 586, 587, 588, 589, 590, 591, 592, 593, 594, 595, 596, 597, 598, 599, 600, 601, 602, 603, 604, 605, 606, 607, 608, 609, 610, 611, 612, 613, 614, 615, 616, 617, 618, 619, 620, 621, 622, 623, 624, 625, 626, 627, 628, 629, 630, 631, 632, 633, 634, 635, 636, 637, 638, 639, 640, 641, 642, 643, 644, 645, 646, 647, 648, 649, 650, 651, 652, 653, 654, 655, 656, 657, 658, 659, 660, 661, 662, 663, 664, 665, 666, 667, 668, 669, 670, 671, 672, 673, 674, 675, 676, 677, 678, 679, 680, 681, 682, 683, 684, 685, 686, 687, 688, 689, 690, 691, 692, 693, 694, 695, 696, 697, 698, 699, 700, 701, 702, 703, 704, 705, 706, 707, 708, 709, 710, 711, 712, 713, 714, 715, 716, 717, 718, 719, 720, 721, 722, 723, 724, 725, 726, 727, 728, 729, 730, 731, 732, 733, 734, 735, 736, 737, 738, 739, 740, 741, 742, 743, 744, 745, 746, 747, 748, 749, 750, 751, 752, 753, 754, 755, 756, 757, 758, 759, 760, 761, 762, 763, 764, 765, 766, 767, 768, 769, 770, 771, 772, 773, 774, 775, 776, 777, 778, 779, 780, 781, 782, 783, 784, 785, 786, 787, 788, 789, 790, 791, 792, 793, 794, 795, 796, 797, 798, 799, 800, 801, 802, 803, 804, 805, 806, 807, 808, 809, 810, 811, 812, 813, 814, 815, 816, 817, 818, 819, 820, 821, 822, 823, 824, 825, 826, 827, 828, 829, 830, 831, 832, 833, 834, 835, 836, 837, 838, 839, 840, 841, 842, 843, 844, 845, 846, 847, 848, 849, 850, 851, 852, 853, 854, 855, 856, 857, 858, 859, 860, 861, 862, 863, 864, 865, 866, 867, 868, 869, 870, 871, 872, 873, 874, 875, 876, 877, 878, 879, 880, 881, 882, 883, 884, 885, 886, 887, 888, 889, 890, 891, 892, 893, 894, 895, 896, 897, 898, 899, 900, 901, 902, 903, 904, 905, 906, 907, 908, 909, 910, 911, 912, 913, 914, 915, 916, 917, 918, 919, 920, 921, 922, 923, 924, 925, 926, 927, 928, 929, 930, 931, 932, 933, 934, 935, 936, 937, 938, 939, 940, 941, 942, 943, 944, 945, 946, 947, 948, 949, 950, 951, 952, 953, 954, 955, 956, 957, 958, 959, 960, 961, 962, 963, 964, 965, 966, 967, 968, 969, 970, 971, 972, 973,

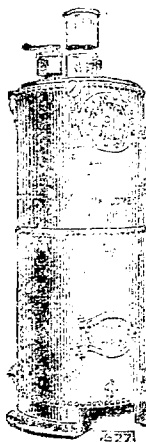
ఏంజనీర్లు, మెషినరీ ఇంజనీర్లు, 9 మెరయిన్ పీథి, బొంబాయి.

హైదరాబాద్ లో కార్, వా యులన్న,

హైదరాబాదు లింగం లింగం లింగం లింగం
రాజపు 20 లింగం లింగం లింగం లింగం

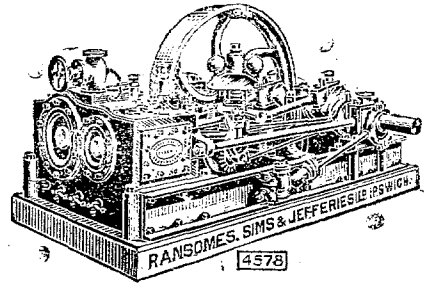
లోకో మల్టిప్లీబల్ బాయిబర్డు.
స్ట్రీట్ లక్ష్మీంగు ప్రేమకు కొర్రా. మొదటిది:
100 పా., 120 పా., 150 పా. వరకు ఉన్నది.

పాఠశాల బాలికలు.

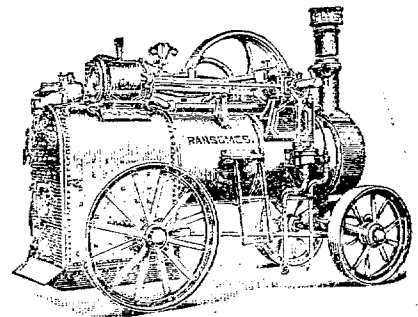
కేసుల పర్మింగు ప్రేమడు 90 పానులు
100 పానులు పరజుండును.

[illegible]

సర్వో బ్రహ్మ తాంపాండు
హృదయాపాని, ఎఱినులు.
(తానొకప్పుడు నేనును బ్రాహ్మతీతముకాదు.)
బ్రహ్మతో బాండ్ల బంధము నుండును కూడ గలవు.

హైస్కీడుకాంపేండు ఎంజనులు.

పోర్టు లోన్ స్ట్రీము ఎ.జి.నులు.
సింహిల్" సింగిల్, డబుల్ సిండ్లర్లుగలవి.
స్ట్రీము ప్రెషరు 120 పౌండులు గలవి.
కాంపాండు— ప్రా, లో ప్రెషర్ సిండ్లర్లు.
స్ట్రీము ప్రెషరు 150 పౌండులు గలవి.

బెజవాడ (కృష్ణాజిల్లా)లో యందు ఇంగ్లీషు స్టూడు ఇంపోర్టింగు కంపెనీ ప్రొప్రైటరు గారైన
మానోపల్లి బాపనయ్యగారికైనను వ్రాయవలెను.

అవ్వతాంజనం డిహా, } 100, ప్రేరిండ్లు, బాంబాయి,
6, తంబు శెట్టి పేథి, మదరాసు.

